

MAGYAR LAJDAK

+ 3 Lei

Taxa postalá pláti
aprobării Dir. Gen

Nagys. Ramaszetter Róbert urnak
1-2. BUDA

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 201 (1347) szám. * Szombat, 1936 szeptember 5

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

A spanyol nemzeti csapatok behatoltak Irun városba

Előbb Behobia határmenti helységben törték le a kormány-csapatokat. — Irunban borzalmas utcai harcok folynak

Párizsból jelentik: A Havas távirati iroda csütörtök este 9 órakor kiadott jelentése szerint a spanyol nemzeti csapatok délután négy órakor újabb általános rohamot indítottak az Irun környékén levő hadászati pontok ellen. Nagyarányu harc bontakozott ki, melyet szinte szabad szemmel lehetett látni a szomszédos francia határról. A legutóbb elfoglalt San Marcia erődből nehéz tüzérség is támogatta a nemzeti csapatok előhaladását. Behobia nevű helységben, mely egészen a spanyol-francia határon áll, a kormánycsapatok kétségbeesett ellenállásra gyűltek össze. Azonban véres küzdelem után a nemzeti csapatok mégis elfoglalták Behobiát.

Hendaye-i jelentés szerint egész éjszaka rettentő erővel dult a harc Irun birtokáért. A nemzeti csapatok már Irun város belső területeire is behatoltak, s formailag már elfoglalták a várost, de a belső utcákon még folyók a küzdelem. A nemzeti csapatoknak minden négyzetméternyi területért pokoli harcot kell még vívniok.

A kormány-milícia tagjai attól való félelmükben, hogy a tüszökkel való embertelen bánásmódjuk miatt nem

számíthatnak kegyelemre, a végsőkig kitarának a fegyveres ellenállásban. Fegyverrel a kezükben akarnak elesni. A város a pokol borzalmának képét mutatja.

Az utcák kőburkolatát mindenütt fölszakították és egymást érik a torlaszok, amelyek mögött a vörösek szívósan védekeznek. Kiveszik részükét a küzdelemből a nők is.

A francia határterületektől távesszel tisztán lehet látni az Irunban folyó borzalmakat. Az utcákon holttestek és sebesültek ezrei hevernek. A város teljesen romhalmazz.

Késő éjszaka a hír érkezett a francia határról, hogy

a kormánycsapatok az egész várost aladknázták és a levegőbe röpitéssel fenyegetőznek, ha a nemzeti csapatok a város kiürítésére kényszerítik őket.

Megközelítő becslés szerint az Irunért folyó véres harcoknak már legalább 5 ezer halottja van. Különben Behobiából is Irunból a délután folyamán csapatostól menekültek a vörösek a szomszédos francia területre. Egyik csapat a francia határőrök felszólítása ellenére se adta át fegyvereit.

A nemzeti csapatok tovább hatolnak San-Sebastian elfoglalására

Egész hajórakomány gépfegyvert küldöttek Franciaországból a spanyol vöröseknek

Hedayéből jelentik: A Havas jelentése szerint a nemzeti csapatok borzalmas véráldozattal eljutottak Irun belvárosáig. Számos ház lobogó lánggal ég. Hendaye tele van menekültekkel, akiknek száma több ezer. Nagyszámu vörös katona is átmenekült a francia határon. Ezeket lefegyverezték és az ország belsejében internálták. A város teljes eleste még a pénteki nap folyamán megtörténik. A menekültek eibeszélése szerint Irunban ma a jelszó ez: „meneküljön, aki tud és ahova tud.”

Ha a nemzeti csapatok elfoglalják Irun, megkezdődik a harc San Sebastian birtokáért.

A francia sajtó leleplezése a spanyol vöröseknek küldött segítségéről

Párizsból jelentik: A jobboldali sajtó újabb adatokat közöl arról, hogy francia részről hogyan támogatják a spanyol kormánycsapatokat.

Az *Echo de Paris* szerint csütörtökön Hendayében a spanyol vörösek két üres tehergépkocsival jelentek meg és türelmetlenül követelték a hatóságoknál újabb löszerszállítványt.

Pénteken reggel 8 órakor a két tehergépkocsi löszerekkel megrakva tért vissza Spanyolországba.

A *Jour bayonnei* jelentése szerint szeptember 1-én Verdon kikötőbe érkezett egy hajó, 200 gépfegyverrel. A szállítványt Verdonban a párizsi spanyol nagykövét és a néprfront két

megbizotta jelenlétében partra rakták. A gépfegyvereket szállító vasuti kocsik jelenleg Bordeaux állomáson tartózkodnak és péntek este indítják őket útnak Hendaye felé.

Az új román külügyminiszter barátságos táviratai az olasz és lengyel külügyminiszterhez

A táviratokra hasonló barátságos válaszok érkeztek

Rómából jelentik: Antonescu román külügyminiszter a következő táviratot intézte Ciano gróf, külügyminiszterhez:

— A külügyminisztériumi teendők átvételkor szeretném kifejezésre juttatni afeletti örömet, hogy Nagyméltóságoddal együtt dolgozhatom a béke fenntartásán és az országaink között fennálló baráti kapcsolatok megerősítésén. Feladatam annál kellemesebb lesz, mert annak teljesítésénél mindig az a nagy csodálat fog vezérelni, melyet Olaszországgal szemben érzek.

Ciano gróf többek között a következőket írta választáviratában:

— Osztom Nagyméltóságod örömet afelett, hogy együttműködhetünk az országaink közötti viszony mind szívélyesebbé tételére.

Hasonló táviratváltás volt Antonescu és Beck lengyel külügyminiszter között.

A spanyol polgárháború tanulságai

Nemrég egy ódon könyv került a kezembe, Taine-nek „A jelenkori Franciaország alakulása” című műve. Ez a kissé salabakter-alakú könyv, amely még a mult században látott napvilágot, szerényen huzódott meg a görnyedésig megrakott polcon. Egykedvűen nyúltam utána. Azonban, itt is, ott is belepillantva, egyre mohóbb érdeklődéssel kezdtem forgatni. Mi különös lehet ebben a porszagú, ócska könyvben és mi az, ami az ember kíváncsiságát aranyira felcsigázza? Mindenekelőtt az a tudományos felkészültség, amellyel a szerző lepergette az „ancien regime” nagy eseményeit és nem utolsó sorban a bravuros könnyedség, ahogyan a kor minden apró életmegnyilvánulásait élénk villantja. A fakó sorok mögött számtalan ma is éző aktualitással bíró kérdés feszeng. A széles-horizontú történelíró rátapint a francia forradalom legfőbb okaira. Kibogozza a legösszezsáltabb szálakat, olvasztó tégelye fenekén elemeire bontja a legzagyvább vegyületeket. Amint feltépi a mult sűrű fátylát, élénk tárulnak annak hajmeresztő borzalmai és látjuk, mint kunkorodnak elő titokzatos mélyéből a társadalmi anarchiát előkészítő sötét törekvések.

A XVIII-ik századvégi francia forradalom kísértetiesen hasonlít a mai spanyol közállapothoz. Akkor leírhatatlan nyomorba döntötte a népet az önkényuralom. Milliók rágták a pauperizmus koldusszóját. Jobból és jóból semmit se kaptak. Nem csoda, hogy ez a türhetlen állapot szörnyű reakciót robbantott ki. De annyira talán még sem fajult el, mint most Spanyolországban. A spanyol csöcselék barbár kegyetlenkedései, úgy látszik, még a nagy francia forradalom szörnyűségeit is árnyékba állítják. Pedig azóta Európászerte valamit mégis csak javult az alsóbb néprétegek helyzete. Ezt maguk a szélsőségesek is elismerik, hisz ők szoktak büszkén az 1789-iki vívmányokra hivatkozni.

Nap-nap után olvasunk bolsevista és anarchista hordák garázdálkodásairól. Barcelonában kifosztottak, illetőleg felgyújtottak minden templomot. Még a legnagyobb épségben maradt a katedrális, amelyet csak „profanizáltak.” Természetesen a kolostoroknak is ez jutott osztályrészül. A Barcelona melletti Monte Tibidabo szaléziánus kolostor apácáit egy szálíg lemészárolták. Láttunk képeket, amelyek a sírjaikból kiráncigált apácá hullákat ábrázoltak. Ezeket a kármelita templom bejáratához állították és gyalázkodó feliratokat aggattak rájuk. Lerombolták a barcelonai szaléziánus kolostorokat, amelyek száz és száz munkásgyermekektől látogatott ingyenes elemi és ipari iskolákat tartottak fenn. Tömegesen gyilkoltak le egyházi férfiakat és nőket. Rubini püspök, aki csak az olasz főkonzulátus közbenlépésére szabadult meg a biztos haláltól, egyetlen éjszaka 300 pap holttemét szentelte be. A szerzetesek levágták fejét a tömeg örömmujongása közepette vitték az utcán végig. Százakat, köztük Siguenza és Jaen püspököt elevenen égették el.

Don Massana, a szaléziánus rend egy előjárója közli, hogy minden jel, amelyet vallásos megnyilatkozásnak lehetett tekinteni, elég ok volt arra, hogy valakit halálra ítéljenek. Ép így garázdálkodtak a terroristák Katalánia többi részeiben. Mindenütt gyászos pusztulás jelzi útjukat.

Madridban a még megmaradt katolikus iskolákat elvették. Mielőtt a felkelők elfoglalták

Sevillát a marxisták tíz templomot gyújtottak fel. Sevilla közelében 25 embert fogdostak össze, köztük a falu plébánosát, bezárták őket egy pincébe, leöntötték őket benzinnel s aztán lángborították őket. Ezek az iszonyatos kilengések magukkal sodorták a nőket, sőt még a gyermekeket is. Az istentisztelet szünetel, az egyházi épületek pedig a lehető legprofánabb célokat szolgálják.

Az oroszországi és mexikói gaztetteket is sokszor tullicitáló infernalis tobzódás megmutatja a hagyományoktól felszabadult emberi természetet a maga meztelenségében. A tények ismét csak alaposan rápirítottak arra a balhiedelemre, mintha a technikai haladás és csak az ész művelése elegendő volna arra, hogy az emberi életben urrá tegye a jószágot. Vajjon, ha a tudós Taine ma élne, hogyan magyarázná meg a spanyol polgárháború borzalmait? Az ő tudománya, de egyoldalú és pozitívista módszere nem tudna erre kielégítően megfelelni. Egyedül az áteredő bünről szóló tan adja meg ekkora ellévelyedések maradéknélküli magyarázatát. A keresztény tanítás nem takarja el virágokkal a bűnös hajlamok szakadékait, sőt ellenkezőleg megmutatja őket, de ahelyett, hogy itt megtorpanna, áhidalja a megváltás kegyelmi erejével. De maga az áteredő bűn ismerete sem vet teljes fényt a gyökérbajra.

Miért telik öröme a tömegnek az esztelen kintásokban? Hogyan sülyedhet egyáltalán az állati vadság nivója alá? Mindez megfelfejthetetlen talány azoknak, akik nem hisznek démoni erők működésében. Hogy van gonosz lélek, arról a modern világ sokáig nem akart tudomást szerezni. Az ördög létezését lemosolyogta és ostoba babonák világába utalta. Nos, most aztán kézzelfogható bizonyítékokat kaphat. Itt is, ott is kénytelen észrevenni a gonosszá lett ember homlokán az ördög patájának nyomát. Igaz, a világ nem játéklabdája a féltelen démoni erőknél; minden keresztény tudja, hogy a világ nem az ördög birodalma. Isten törvényei mindig fognak győzni, de a bukott angyal mégis csak élő valóság. A költők, Dostojevski, Handel, Mazzetti, Bernanos intuitív tehetségükkel kiérették ezt és többször kihangsúlyozták.

Nincs semmi kétség afelől, hogy a mudridi kormány felelős a történelemért. Lehet, hogy gyengeség, vagy intrikus számítás miatt. Akármilyen okból is történt, tény, hogy egyre több teret engedett a vöröseknek. A kormány nem fogantatott gyökeres rendszabályokat az elharapódzó kilengések ellen. Tétlenül tűrte a templomgyújtásokat, a birtokok és gyá-

lak lefoglalását, a katolikus egyesületi helyiségek elvételét, sőt Calve Sotelo meggyilkolása után a bűnösök megbüntetése helyett a „fasiszták” ellen járt el. Pártintrikák és önző érdekhajászás késleltették a mélyreható reformokat. Így aztán a kivülről is mesterségesen túlfűtött kazán, üdvös szelepnyitások híján, egyszerre csak felrobbant.

Igen sajnálatos, hogy azok az államok, amelyek a kultúra és humanizmus védelmezőinek hirdetik magukat, semmi érdemlegest nem tehetnek a vörös vandalizmus elfojtására. De talán jobb is nekik a semlegesség címén elefántosont-tornyaikba bezárkózni, később aztán „élénk” diplomáciai tárgyalásokat kezdeni a polgárháború emberiesítése és a műemlékek védelme érdekében, miután már patakokban folyt a vér és romokban hevernek a művészet remekművei. Ennek az esőköpenyeg-utáni-politikának, a népszövetségi metódusokra emlékeztető fázós halogatásnak és megszokott csigalassúságnak legfőbb oka Európa meghasonlottsága. Európának az egyöntetű eljárás-hoz egységes hitre és egyforma világnézetre volna szüksége. Ennek azonban teljes hiányával van. A valamikor oly nagyszerű keresztény univerzalizmust ma lelki és anyagi széttéptettség zilálja. A spanyol pusztítások amilyen kínál töltik el a kereszténység jövőjéért aggodókat, ép annyira figyelmeztetésül szolgálnak azok számára, akik eddig naíval hitték a földi boldog paradicsomot hirdető bolsevizmusban. Ki tudja, a véres valóság hány spanyolnak a szeméről lépte le a költést? Mivé lett ma már a köztársaság kihirdetésekor kitört tomboló lelkesedés! Spanyolország messze van Oroszországtól. A marxizmus durva vonásai olyan távolról tekintve, szinte bárányszelidre simulnak. Igen, sokan játszadozni kezdtek a szörnyet; felcícomázták szép szalaggal, nisz még kicsiny volt és olyan kedvesnek és ártatlannak tűnt fel. Kellott nekik annyira elkényeztetni és beengedni otthonukba! A kis szörny egykettőre hettefű sárkánnyá lett és a nyakukra nőtt. Vajjon képesek lesznek-e tőle szabadulni?

AUBERMANN PÉTER.

Tatarescu békitő sürgönyt küldött Titulescunak

Bucuresti. Saját tud. Kormánykörökből eredő értesülések szerint Tatarescu mindent el akar követni, hogy a Titulescu-ügyet elintézzék. Ezért tegnap hosszabb békitő szándéku és meleg baráti hangú táviratot küldött Titules-

Juhász Kálmán történetíró lelkész távozik Romániából

A csanádi egyházmegyében folytatja történelmi kutatásait

Timisoara. Saját tud. Juhász Kálmán dr., Sanpetru-nou plébános, az ismert történetíró, a legközelebb eltávozik a timisoarai egyházmegyéből és átlép Csanádegyházmegye kötelékébe. Juhász Kálmán dr. kiváló történetírói munkásságot fejtett ki eddig is és már huszonnégy esztendő óta foglalkozik az egyházmegye történetével, mégpedig Csanádegyházmegyével, amelynek egy részéből alakult ki a timisoarai.

Számtalan értékes tanulmánya jelent meg füzetekben, folyóiratokban és újságokban. Ezen kívül eddig öt kötetben tette közzé történelmi kutatásainak összefoglalását. Magyar és német nyelven egyaránt jelentek meg munkái. Németnyelvű könyveit neves német könyvkiadók adták ki.

Juhász dr. történelmi tanulmányait folytatni kívánja. Azonban az ehhez szükséges levéltári anyagot itt nem találja meg, sem azok a szak-könyvtárak nem állnak rendelkezésre, melyek különösen a csanádi egyházmegye történetének egyes részleteire nézve utbaigazitók. Ezért határozta el, hogy átlép a csanádi egyházmegye kötelékébe. Írásai eddig is nagy elismerésben részesültek az egyházmegyei főhatóság részéről. Így „csendes” plébánián tevékenykedhetett, ahol ideje nyílt, hogy tanulmányait zavartalanul folytassa. Munkássága elisméréseül szentszéki tanácsossá is kinevezte püspöke, ki őt buzgó és jó papként is nagyra értékelte.

Juhász Kálmán dr., a csanádi egyházmegyében, Kükébaházán lesz plébános s ezt az új állását októberben foglalja el.

Atlantis világa

Írta: Csitary Béláné

A közlekedést Las Palmas és Teneriffa fővárosa, Santa Cruz között a „Compania de Vapores Correos interinsulares Canarios”, vagyis a „Kanári szigetközi postagözös-társaság” hajói közvetítik. A hosszúnevű hajóstársaság hajóin olyanformán éri az ember magát, mintha valami boszorkányos praktika útján valamelyik magyar gyümölcsöt és kerti terméket szállító régi kofahajóra került volna.

Az út Las Palmastól Santa Cruzig amúgy se tartozik a gyönyörűségek közé, különösen, ha kénytelenek vagyunk esie indulni és sem a tengerben, sem a partokban nem gyönyörködhetünk. Ezen a tájon még ma is valóságos tűzhelyek vannak a tenger mélyén, amelyekben csak úgy gőzölgnek-fornak a kisebb-nagyobb vulkánfázekak. A tenger tehát állandóan nyugtalan, lóbálja, hintázza a rozoga hajót, amely tulajdonképpen nagyon is kicsiny ilyen mozgalmas útra. Spanyol felebarátaink azonban bizonyosan azt gondolják, hogy Kolumbus hajója még sokkal kisebb volt s micsoda rengeteg utat tett meg vele mégis. Utas elég sok van. Helybeli notabilitások, feketeruhás szerzetesek és egész sereg idegen.

Sokan rosszul érzik magukat s a fedélzeten gubbasztva, a szabad levegő segítségével próbálják meg leküzdeni azt a gyötrelmes váliamit, amit tengeri betegségnek hívnak. Egészen különös nyavalya ez. Tudtommal nem halt ugyan még bele senki, de akire rájön, azt a hideg és meleg láz egyszerre gyötéri s olyan kínokat szenved, hogy maga kívánczik el eből a siralomvölgyből olyan plánétára, ahol

nem találták még fel a hajót meg a — tengert. És mindehhez még a legkiszámíthatatlanabb bajok egyike. Ha tízszer voltál tengeren, vagy akár tízszer körülhajóztad a földet anélkül, hogy megismerkedtél volna vele, azért egy percig se lehetsz nyugodt affelől, hogy Hamburg és Helgoland, vagy akár Fiume és Velence között nem szegődik-e hozzád. Sem pénz, sem előkelőség nem óv meg tőle. Koronás fők, amerikai milliárdosok és szegény kivándorlók egyaránt szenvednek benne. Sőt még a tudományt is mokaesul felcsúfolja, mert eddig az orvosok minden fáradozása, hogy elejét vegyék, legyőzzék vagy leányegét megismerjék, hiábavaló volt.

A „Cristoforo Colon” tengeribeteg utasait semmiféle díszes étlappal nem lehetett az ebédlőbe csalogatni és nem lehetett rávenni, hogy vegyenek részt az estebéden. Amivel ugyan — szerintünk — nem vesztettek sokat, mert a spanyol konyha termékei között bizony ma is legjobb a gyümölcs, a kávé, no meg — annak, aki élvezni tudja, — a bor. Hanem azért, hogy ezt megtudja az ember, nem kell éppen a kanári archipelágusig menni.

Reggel, a nagyon korán felszolgált első reggelinél az invalidusok is megjelennek ugyan, de sápadt arccal, beesett szemekkel. Azt panaszkodják, hogy a hajó egész éjjel rémesen tancolt és szemekiket egy pillanatra se tudták lecsukni. Azok, akik jól aludtunk, részvételesen mosolygunk. Furcsa: a tengeri betegség nem ébreszt sajnálkozást.

Az első, amit Teneriffából messziről megpillantunk a szigetek egyetlen még élő vulkánjának, a Pico de Teyde-nek, a bűbajos, minden pillanatban színesebb-ragyogóbb tropikus reggel világitásában kibontakozó, hósapkás sziklaosúcsa. Amint így ködből-felhőből kiemelkedve

3730 méter magasságban megjelenik a lávolban, olyan, mintha tulajdonképpen semmi összeköttetése nem volna a földdel, hanem a föld felett valami idegen világba tartoznék regékbe, legendákba szőtt alakja. S amint mi, a Föld-ismeret, a technikai csodák korának gyermekei megilletődéssel látjuk magunk előtt megjelenni, éppen úgy látták a mondák kódébe vesző idők óta az ókori regék hősei, a történelem nagy alakjai, a világhírű tengerjárók és hódítók, a kalandorok és kalózok...

Santa Cruz sokkal festőibben fekszik, mint Las Palmas. A sziklafalak, mint valami remekbe készült dekoráció, kulisszaszerűen egészen a tengerig előnyomulnak. A sokat emlegetett Anaga-hegység eróziócsipkézte sziklái ezek. A hegység egyenes rokonságot tart az északafrikai Atlas-hegységgel s a Teno és a San Lorenzo-Adeje hegyláncokkal együtt a szöveget legrégebb, vulkánikus erők építette képződménye. Eredetileg három külön sziget volt a három hegység, melyeket idők folyamán a vulkánikus kitérések háromszögletű szigetté kötötték össze.

Teneriffa nemcsak a legnagyobb, de geológiai és történelmileg is legérdekesebb a hét Kanári-sziget közül. Itt találunk az őslakosság legtöbb nyomára és a régi faji jelleg is itt ismerhető fel leginkább. A sziget utolsó benszült királya Tinerfe volt. Alakja ott látható a Plaza de la Constitution — Alkotmány-tér — obeliszkjén, mely Santa Cruz és az egész sziget-csoport patrónáját, a Virgen de la Candellariát ábrázolja: négy guanche király hódolattal veszi körül a trónuson ülő Szűzanyát.

A városka különben — amint hátat fordítunk a kikötő zsiabongó lármás életének — nagyon hasonló a spanyolországi vidéki városokra. Büszke címe — amit Spanyolország min-

Az angol király három napig Törökország vendége lesz

Jövő héten Bécsben időzik pár napig
s a hónap közepén érkezik Londonba

Istanbulból jelentik: Az angol királyt hivatalosan fogadták a törökpartokon. *Fahredin* tábornok, a török hadsereg főfelügyelője két torpedórombolóval utazott a király elé. Péntek délelőtt *Kemal* pasánál jelenik meg *Eduard* király Istambulban.

Eduard három napig marad a török fővárosban és tiszteletére nagyszabású ünnepek lesznek.

A *Press Association* illetékes helyről nyert értesülése szerint *Eduard* király 14-én, vagy 15-én érkezik vissza Londonba. A jövő hét elején, valószínűleg hétfőn, indul el Istambulból az *Orient* expresszel. Utját Bécsben 2—3 napra megszakítja, majd Angliába folytatja útját. A *La Manche* csatornán valószínűleg repülőgépen kél át.

Lloyd George Hitlernél.

Anglia volt miniszterelnöke, Lloyd George, csütörtökön Berchtesgadenbe érkezett, ahol egy hetet tölt. Pénteken Hitler birodalmi vezér és kancellár fogadta kihallgatáson az angol politikust.

A szovjet titkos rendőrsége parancsol a londoni orosz követségen

A volt nagykövet és felesége, egy tábornok, egy tengernagy került
a londoni nyomozás alapján börtönbe. — A követség egész személyzete összeesküvés gyanúja miatt

Londonból jelentik: Az angol sajtó részletesen foglalkozik a GPU-nak (a szovjetállam titkos rendőrségének) az orosz diplomácia körében folyó tiszlógatási munkájával. A londoni szovjet nagykövetség a GPU főnökének kezében van. A GPU tehatalmu ellenőrző bizottsága, mint békés turista-csoport szállt partra Angliában. Azonban az orosz követségre megérkezve, ott a bizottság elnöke, *Jagoda* megmutatta *Stalin* sajátkezűleg írt rendeletét, s mingyárt a legszigorubb intézkedésekbe kezdett. Azonnal letartóztatta *Szokolnikov* londoni volt nagykövetet és feleségét, továbbá, — amint már ismeretes — *Putna* tábornokot, a követség katonai attaséját, valamint *Oerskyt*, a londoni kereskedelmi delegáció vezetőjét.

Átkutatták azután a követség minden zugát és az összes diplomáciai iratokat lefoglalták.

Azzal vádolják a követség tagjait, hogy résztvettek a legutóbbi összeesküvésben, amely Stalin és Vorosilov élete ellen irányult.

A jelenlegi londoni nagykövetet, *Maiskyt* Oroszországba rendelték, hogy kihallgassák a letartóztatott követségi tagok ügyében. *Putna* tábornok már Oroszországban van és feleségét is férje hamisított táviratával Moszkvába csalták. *Putna* a *Lubjanka* börtönben van, több más állítólagos trockistával. Ezek közt van *Galler* tengernagy is, a balti vörös flotta eddigi főparancsnoka, aki szintén a *Stalin*-elleni összeesküvés gyanújába esett, s az említett börtönben várja, hogy rövidesen a forradalmi bíróság elé állítsák.

Oerskyt, a kereskedelmi delegáció vezetője volt az, aki legutóbb Oroszország nevében aláírta az Angliával kötött kereskedelmi egyezményt, mely tízmillió font értékű kivitelre vonatkozott.

Ezt az Oerskyt az angol közvélemény felháborodásának nyomása alatt ugyan szabadlábra helyezték, de két otthoni

rokona tuszként kezekedik, hogy a bűnpör kezdetéig visszatér Moszkvába.

A londoni szovjet-kolónia körében nagy a rémület. Mindenki attól tart, hogy legközelebb ő kapja meg a hazautazásra szólító parancsot, ami egyértelmű a halálos ítélettel.

Számos Londonban élő szovjet állampolgár angol állampolgárságot folytatott.

A munkások között is összeesküvés készült.

Párizsból jelentik: Magnitogorszkban, a szovjet egyik legnagyobb ipari központjában, kormányellenes munkásösszeesküvést lepleztek le, melynek élén *Tabakov* állott, ki a szovjetnek már egy évtized óta egyik vezető főembere. A vizsgálat megállapította, hogy a munkás- és parasztbizottságok egész hálózata működött, mely sztrájkmozgalmat és parasztlázadást akart kirobbantani. Számos letartóztatás történt.

Litvániának is megnemtámadási egyezményt ajánlott föl Német- ország

Az összes balti államok közös egyez-
ménykötésre határozták el magukat

Kaunásból jelentik: A Havas jelentése szerint Németország Litvániának megnemtámadási egyezményt ajánlott fel, amelyhez esetleg más balti államok is csatlakozhatnak. Litvánia egyedül nem akar kötelezettséget vállalni és azt a választ adta, hogy előbb tanácskozní kíván az ügyben a balti antant többi tagjával.

Erről folyt legutóbb a tanácskozás Esztország Litvánia és Lettország kormányai között. A három állam, hír szerint, teljes megegyezésre jutott egymással és így további politikai tanácskozások várhatók Németország és a balti államok között.

denkor bőkezűen osztogatott gyarmati városainak — éppen olyan hosszú, mint azoké szokott lenni: „Muy léal noble é invicta, Muy benefica” — Nagyon hű, előkelő és legyőzhetetlen, nagyon jótékony — amint a városka címerében olvasható.

A hangsúly a „legyőzhetetlen”-en van. Santa Cruz fő-fő büszkesége t. i., hogy a spanyol fegyver, legalább itt, le tudta győzni Gibraltár urát, az angolt. Mert ez a fáradhatatlan hódító természetesen a Kanári-szigetekkel is szerencsét próbált már. 1797-ben történt. Az angol flottát nem más vezette, mint Nelson admirális. Hiába volt azonban minden kísérlet, az angol flottának érzékeny veszteséggel vissza kellett vonulnia, maga Nelson a karját vesztette.

A legmodernebb közlekedési eszközök, vilamos, külön autótak visznek Santa Cruz környékére és a szigeten át az északi partra. Mindenfelé nagy kertekkel körüvezett hotelek, szanatóriumok, gyógyhelyek kínálják az — egészséget, amit, mint a reklámokból kitűnik, sehol sem lehet oly könnyen megszerezni, mint a Kanári-szigeteken. A gyógyhelyeknek gyógyvize is van néha, de gyógyítóereje mindenekfelett az éghajlat, párosulva a természet szépségével. A csodákat művelő kanári klíma, melyről *Christ* írja: „Ennek a hét szigetnek a bűvös köre körülöleli mindazt, amit délvideki napsütés és árnyékot adó felhők, amit Óceán, hegyvidék és növényzet szerencsés összetételben és nemes arányokban nyújtani képesek.” A világon nincsen még egy hely, ahol éghajlat és az élővilág ennyire mentes volna minden szélsőségtől. *Christ* poetikus szavait bizonyítja a száraz statisztika: Teneriffa évi középhőmérséklete +21.6 fok C. januárban 17.6 fok, áprilisban 19.6, augusztusban 21.7 fok, októ-

berben 23.7 fok. Télen sohasem száll a +10 fok alá.

Gran Canária erős versenytársa ma Teneriffának, de túlszárnyalni nem tudja.

Amint beljebb hatolunk a szigeten, különös varázslat fog el. Mintha csak a középkorban járnánk, a spanyol középkorban. Lépten-nyomon a régi spanyol kultúra nyomai, egy, még a spanyolországinál is érintetlenebbül megőrzött, patinásabb kultúráé. Régi spanyol városokon megyünk át óriás székesegyházakkal, templomokkal, az Escorialra emlékeztető komor kolostorokkal, ódon palotákkal, — ezek egyik legrészebbikében, az egyik de Salazar márkij hajdani rezidenciájában ma a szigetek érseke székel. A patricius paloták művészi vasrácsajtáján át mórstílusú, pálmás pátiókba látunk. Néha — különösen ha ünnepnapra esik látogatásunk — megnyílik egy-egy vasrácsajtó s halványarcú senorák és senorínák fekete csipkemantillával a fejükön lépkednek gyönyörű régi templomok felé. Amint ránk néznek, elszorul a szívünk nekünk, a nagyvilágból odakerülteknek, — soha ennyi vágyat, lemondást, szomorúságot szemekben!

„Kanári-különlegességeket”, megbarnult régi olajfestményeket, nehéz antik ezüstholtmit áruló üzletbe lépünk be. „A sus piés, senora!” — Lábaihoz borulok, asszonyom! — köszönt a spanyol kereskedő. Es komolyan mondja, amilyen komolyan mondták a régi spanyol lovagok. Mint ahogy nagyszerű, méltóságjeljes és nagyon komoly itt minden... Am az utcák közevét felveri a fű, a paloták nagyrésze üresen áll s a régi spanyol köszöntésből, bár úgy illik ebbe a környezetbe, letűnt kor hazajáró lelike szól hozzánk... Ők, a modernek, az élni akarók, lenn dolgoznak, küzdenek a zajos kikötő-

városokban, esténként ott sétálnak a divatos korzón, sőt még szentmisére is a santacruzi templomokba járnak. Akik itt fennmaradtak, ahol az idő mintha megállt volna, — kevesen vannak már, — azok őrzik a tradíciót. De szemükben több a megadás, mint a lelkesedés.

Fűszeres illatú eukaliptusz-fasoron át erdőbe siklik be autónk. Édes madárhangok, a vadon élő kanárimadarak csicseregő éneke vesz körül, melyek itt a babérfákon fészkelnek, bár szivesebben laknak, ahol tehetik, a sarga akác lombjai között, mert annak tuskés ágai megvédik őket a sólyomfélék és más ragadozó madarak támadásai ellen. Az alvó százsorszép erdejének hangulata fog el és szinte természetesen hangzik, amit regélnek: A kis madárkák az erdő mélyén, azon a helyen énekelnek a legszébben, ahol hajdan a babéragak nyílásán át a tó tükrében, Castillo, a spanyol hódító vezére meglátta Teneriffa utolsó guancho királyának leányát s bár egymás nyelvén nem tudtak beszélni, mégis megértették egymást. Házasságuk véget vetett az öldöklő háborúnak s Castillo és Daul királykisasszony lettek a mai kanári nép ősei.

Az országút vonala erősen hullámos s úgy rémlik, hogy az ember sokkal többet megy rajta felfelé, mint lefelé, — de azért élénk, színes élet lüktet rajta. Egy-egy jóízű ivóvizet tartalmazó víztárolónál szinte torlódás támad: zajongva, nevetgélve viszik a vizet. Asszonyok-leányok korsóval a fejükön, férfiak öszvér vagy tevé által vont hordókban. Pásztorok terelgetik nyájukat a hegyoldal lejtőjén — bő fehérgyapjú köpenyűk a magyar szűrt juttatja eszünkbe; földművelők szállítják termékeiket valamelyik kikötőbe, fuvarosok viszik a Pico de Tyde jégbarlangjának jegét a santacruzi kávéházakba.

Most jelent meg!

Tartalom: Ált. természet-tudományi alapismertetek. — Orvostudományi alapismertetek. — A tisztaság. — A táplálkozás. — Anya- és csecsemőgondozás. — A betegségek. — Az alkoholizmus. — A tüdővész. — Összefoglalás.

Ara: 88 lei és portó

Népszerű egészségügyi előadások

(Együttal vezérionai községi- és körorvosok számára.)
Irtá: **Dr Váradi Sándor, főorvos.**

Nélkülözhetetlen egészségügyi útmutató mindenki számára.
Kapható: kiadóhivatalunkban.

Apróságok az óráról

*

A régiek, ha az időt akarták meghatározni, az égitesteket nézték és az alföldi pásztorok, kik életüket a szabad ég alatt töltik, ma is meg tudják mondani az időt a nap, a hold és a csillagok állásából.

A legelső időmérő eszközök azok a hatalmas obeliszkek voltak, melyek Egyiptomban szabad térségeken álltak és egy időjelzéssel ellátott körre vetették árnyékukat. Cheops, II. Ramses és egy Amon Ra családbeli faraó feleségeiknek ilyen obeliszkekkel állították fel maradandó emléket.

Hasonlóak voltak a néha igen magas vagy kőoszlopok, az úgynevezett gnomonok. Árnyékuk iránya és hosszúsága jelezte az időt. Egy Kr. e. 1100-ból származó kínai okirat már említ gnomonokat.

Ezen napmutatókból lettek a napórák, melyeket legelőbbnyire a naptól jól megvilágított falra alkalmaztak.

Hasonló óra mutatta az időt éjjel a hold árnyéka által. De a hold járásának változásai miatt az ilyen időmutató családoka volt.

A napórák voltak a legelső nyilvános órák. Kínában már Kr. e. a VI. században ismerték őket. A bölcsek Confucius epésen jegyzi meg, hogy a barátság olyan, mint a napóra, csupán derűs napokra használható, felhős időben pedig nem ér semmit.

A bibliában az ószövetségben a Királyok Könyvében olvashatjuk, hogy Ahaznak, Juda királyának is volt napórája. Rómában Kr. e. 260-ban állították fel az első napórákat.

Keleten az ókorban a napórák mellett használtak még víziórákat, úgynevezett Clepsydákat is, melyeket Plátó Kr. e. az V. század körül vitte be Görögországba. Ezen óráknak szerkezete legelőbbnyire olyan volt, hogy a víz egy tartóból egy alantabb elhelyezett medencébe volt, s ott természetesen egyre emelkedett, a vízzen deszka lebegett, a rajta lévő időmutatót a víz szabályosan emelte és ez jelezte az időt. Ilyen órák még a XVIII. században is voltak.

Hasonló szerkezettel bírtak a szintén keleti eredetű homokórák, melyeket a régi kínaiak használtak. Náluk a homokóra a halál jelképe volt. Az első európai üveghomokórákat, az úgynevezett Clepsamniát állítólag egy Luitprand nevű chartresi francia szerzetes készítette. A

Az emberi élet egyik fontos problémáját tárgyalja dr. Donáth Gyula egyetemi magántanár most megjelent műve:

**ALKOHOLIZMUS
ALKOHOLKÉRDÉS**

Tartalom: Alkoholkérdés. — A szeszitalok tápértéke. — Az alkohol hatása a munkára. — Betegség, halálozás. — Balesetek. — Öngyilkosságok. — Büntettek. — Az alkohol hatása az utódokra. — Megelőzés és alkohol elleni küzdelem, stb.

Ara 35 lei és portó.

Kapható kiadóhivatalunkban.

benne lévő anyag régi francia receptje a következő:

„Feketemárványt finomra kell őrölni, borban felforraltatni s miután megszáradt, újra megőrölni. Ezt az eljárást kilencszer kell ismételtetni”.

Ugy tudom, a londoni képviselőházban még ma is van egy homokóra. Általában az ilyen időmérőt azonban már csak tojásfőzésnél használják.

Az igazi órákat, azaz olyant, melyet kerek mozgása hajtott és melyen mutatók jeleztek az időt, állítólag már a szaracénok ismerték. Másrésztől azonban azt állítják, hogy Kr. u. 85-ben Veronában egy Pacificus nevű pap készítette az első kerek súlyórát, melynek szerkezetét azután egy Gerbert nevű szerzetes, a későbbi II. Sylvester pápa tökéletesítette és ütőszerkezettel is ellátta. 996-ban Magdeburg városának is ő készítette órákat.

A mostaniakhoz hasonló órák csupán a XIV. század közepe felé terjedtek el. Ezeket valószínűleg először Németországban készítették, ezen országnak t. i. már a XVI. században volt órákból kivitele.

Magyarországon a középkor végén kezdtek a toronyórák terjedni. Pozsonyban a városházán levő toronyóra 1434-ből, az esztergomi érseki palotájé 1487-ből, az egri Szt. Jánosról nevezett templom tornyán levő 1501-ből, a selmecbányai 1515-ből való. Ezeket az órákat a lakatosok és kovácsok készítették.

A XVI. századtól a XVIII-ig a magyar családok bútorzatához tartozott a nagy lábas óra. Feljegyezték, hogy VIII. Henrik angol király második feleségének Boleyn Annának 1533. május 23-án, esküvőjük reggelén, gyönyörű ütőórát adott. Az ajándék azonban a menyasszonynak nem hozott valami sok szerencsét, mert a király tudvalevőleg két éves házasság után lefejeztette.

A hradsini múzeumban Rafael, Tizian és Correggio festményei mellett régi órák is vannak.

Ilyen hordozható órák voltak a zsebóra ősei.

A zsebórát némelyek szerint 1500-ban egy Henlein nevű német órák, mások szerint a nürnbergi Hake Péter találta fel, ki állítólag 1510 táján készítette az első ilyen órákat, 1525-ről egy cseh feliratú óra maradt reánk, mely Prágában készült.

Ezen időmérőket kissé esetlen formájuk miatt nürnbergi tojáskorok neveztek. Ez órákat bámulatosan kicsiny alakban tudták előállítani, de azok mégis igen domborúak voltak. Eleinte tokkal együtt készítették őket, később voltak kerek, keresztalakú, sőt makk-, kagyló- és virágformájú órák is.

A férfiak a XVI. században az akkor még ritkaságszámba menő órákat ékszerként, lánccon a nyakukban viselték. Hordták órákat gyűrűben, fülbevalóban is. Készítettek hegyi-kristályból is órákat, hogy kerekük forgását látni lehessen. Erzsébet angol királynőnek már volt udvari órása.

A XVII. században már voltak zenélő asztali és zsebórák.

Az ingarendszer feltalálója, Galilei, állítólag már gondolt az ingaórára, de az első ilyen órákat Huygens készítette.

1610-ben tettek először az órákra üveget. A peremutatót 1670-ben alkalmazták először. Newton Izsák, a hírneves angol tudós, ki rendkívüli szórakozott ember volt, egyszer peremutató óráján akarta megfigyelni, mennyi idő alatt fő meg egy tojás. Csak későn vette észre, hogy a tojást tartja kezében, míg a kütűnő zsebóráját a forró vízbe dobta.

1670-től fogva az órásmesterség nagy léptekkel haladt előre.

A párizsi órák címerében XIV. Lajos király korában ez a büszke jelige állt: „Solis mendaces arguit horas”. (Bizonyítja, hogy a nap órái hamisak).

A hírneves svájci óraipar igazi megalapítója a XVII. században a genfi Danal, Bressel és Brant voltak.

A polgári használatra szánt órákat a XVII. század óta a schwarzwaldi órák készítik. Itt hozta először forgalomba Ketterer Antal az első kakukos órákat.

A XVII. században kezdték a zsebórákat zománcal bevonni és miniatűr mithológiai jeleneteket, arcképeket, virágokat rájuk festeni. A zsebóráknak ékkövekkel és gyöngyvel való díszítését az empire-kor is átvette.

A Napoleon utáni, úgynevezett Biedermeier-korbeli divatos uracskák öltözködésének elmaradhatatlan kiegészítője volt a fityegőkkel ékes óralánc, melyet a mellény gomlyukában vagy zsebében hordtak.

Jellegzetes Biedermeier darab a falra akasztott, aranykeretbe foglalt zenélőóra.

Egy Brequet nevű francia óráscsalád híres volt kütűnő óráiról. Franciaországban róluk nevezték el a pontosan járó órákat. Az idősebb Dumas Monte Christo című világhírű regényének hőse szintén ilyen órákat hordott és barátainak is úgynevezett Brequet-eket ajándékozott.

A XIX. század óta újdonságok a célszerű karkötőóra, a gomlyukban hordott óra, a belülről kivilágított és foszforos, a sötétben viilágító számú órák stb.

Az úgynevezett villanyórákat egy Bain nevű skót már a múlt században feltalálta.

Gyárakban, áruházakban jelzőkészülékkel ellátott villamos órákat alkalmaznak, melyek a munka kezdetét és befejezését jelzik.

Érdekes úgynevezett ellenőrző órákat használnak az örök, fűtők, portások stb.

Vannak olyan zseb- és állóórák is, melyek nek mutatója egy helyben marad s az időt egy körben forgó karikán elhelyezett számok jelzik és vannak mutató nélküli órák, melyeknek a számai ugranak ki.

Csupán a XIX. század óta világitják ki a toronyórákat.

Csak kevesen tudják, hogy vannak akkora toronyórák, melyeknek mutatói 6—10 méter hosszúak. Ezeknek ütése sok mérföldnyire elhallatszik.

Azt hiszem, senki se óhajt közelebről megismerkedni a pokolgépek óraműveivel s így elbűcsözünk a különféle óráktól, melyeket felsorakoztattunk.

... Egy azonban bizonyos. Akár vízióra, akár a legpontosabb kronométer mutassa is az időt, tik-tak, egymásután percek s boldog és bánatos óráink úgy is mind-mind elmúlnak...

M. E.

**Magyar Lapok
könyvei:**

CSÜROS E.: Csillagszállás — — — 60 lei
WALTER: Napsugarak. I.—II.—III.
rész — — — — — 170 lei
EYMARD—SCHEFFLER: Szentáldo-
zás—Életforrás. — — — — 80 lei
EYMARD—SCHEFFLER: Az isteni
nagy szentség — — — — 80 lei
és portó.

Kapható könyvosztályunkban

A patriarcha nem tűri, hogy a teológiai növendékek politizáljanak

A prefektusok értekezletén a miniszter hangsúlyozta, hogy a legerélyesebben fojtja el az erőszakoskodókat

Bucuresti. Saját tud. Az ország összes megyefőnökeinek értekezlete tegnap egész nap tartott. A belügyminiszter és az alminiszterek hangsúlyozták, hogy a kormány a rendet minden hatalmában álló eszközzel fenn fogja tartani s országsszerte a legszigorubb intézkedéseket fogja foganatosítani azok ellen, akik a politikai harcokban az erőszak eszközéhez folyamodnak.

A délelőtti általános értekezletet délután az egyes országrészek megyefőnökeinek külön értekezletei követték, amelyek a mai napon is folytatódnak.

Angheliescu értekezletet tartott a teológiák dékániaival.

A közoktatásügyi minisztériumban Angheliescu a teológiai fakultások és akadémiák dékánjaival tartott értekezletet, amelyen a miniszter nyomatékosan követelte, hogy a teológiai főiskolákban és intézményekben a hivatásuk-

nak megfelelő tanulmányi és fegyelmi élet uralkodjék. A miniszter felolvasta Miron Cristea átiratát, amely szerint a patriarcha nem fogja tűrni, hogy az ort. teológiai főiskolák növendékei politikai pártok tagjai legyenek és politizáljanak. Ugy a dékánok, mint a növendékek, akik az iskolában politizálnak, a fegyelmi rendszabályok értelmében a legszigorubb büntetésben fognak részesülni.

A belügyminiszter felkeresi a pártszervezeteket a rend fenntartása érdekében.

Bucuresti. Saját tud. Iuca belügyminiszter sorra fogja járni az összes pártvezéreket és kérni fogja őket, legyenek segítségére a hatóságok tekintélyének helyreállítására irányuló munkájában, az erőszakoskodók megfékezésében. Ezzel szemben a kormány a pártoknak teljes akciószabadságot biztosít.

Szabadiábra helyezték Seletzky Brunót

Bucurestiből jelentik: A legfőbb börtönügyi bizottság tegnap ülést tartott, amelyen azoknak a raboknak a kérését tárgyalták, akik leülték büntetésük előírt részét és kérték szabadiábra helyezésüket. A kérések között szerepelt a Skoda-pörben öt évre ítélt Zeletzky Brunónak a kérvénye is. A bizottság elrendelte Zeletzky Brunó azonnali szabadiábrahelyezését, aki egyébként hónapok óta egyik szanatórium-ba van internálva. A szabadiábrahelyezésnek azonban van egy feltétele: a bizottság megállapított egy kényszerhelyet, amelyet Zeletzky Brunó bizonyos határdön belül nem hagyhat el. Ez a kényszerhely Herculane-fürdő.

Zeletzky Brunó már ma Herculane-fürdőre utazik, ahol rövid időközökben jelentkeznie kell az ottani hatóságok előtt.

Madridban a mérsékelt demokraták összeesküvést szerveztek a kormány ellen

Agyonlőtték Salazar volt belügyminisztert és Azana köztársasági elnök unokaöccsét. — Portugália megszakította Madriddal a diplomáciai összeköttetést?

Lisszabomból jelentik: Egyik lap tudósítójának kerülő uton érkezett közlése szerint Salazar volt spanyol belügyminisztert csütörtökön Madridban agyonlőtték.

Párizsból jelentik: Barcelonai jelentés alapján az Agence Radió közli, hogy Gregorio Azana, a köztársasági elnök unokaöccsét, Cordoba közelében a nemzeti csapatok elfogták s agyonlőtték.

A spanyol követet távozásra szólították fel Lisszabonban.

Párizsból jelentik: A Jour péntek reggeli száma azt a szenzációs hírt közli, hogy Portugália megszakította a diplomáciai összeköttetést Spanyolországgal.

A lap szerint csütörtök éjszaka Párizsban az a hír terjedt el, hogy a portugál kormány felkérte a lisszaboni spanyol követet, sürgősen hagyja el Lisszabont. A Jour hírére még nem erősítették meg.

A rendőrfőnök hivatalos közlése az összeesküvésről.

Madridból jelentik: A főváros rendőrfőnöke hivatalosan közli, hogy Madridban nagyszabású összeesküvésnek jöttek nyomára, mely a Giral kormány ellen irányult.

Az éjszaka több, mint 200 háznál tartottak házkutatást és több száz embert tartóztattak le, köztük külföldieket is.

A házkutatások során több titkos rádiót is találtak. Megállapították, hogy az összeesküvők rádió útján állandóan összeköttetésben állottak a burgosi ellenkormányal és hadititkokat közöltek vele. Az összeesküvők jobbra mérsék-

kelt demokrata körökből kerültek ki, akik most inkább a nemzeti pártjára állnak, mert véleményük szerint a kormánycsapatok győzelmével elkerülhetetlenül a bolsevizmust hozná az ország nyakára.

Megkezdődött Brüsszelben a baloldaliak „világbéke”-gyűlése

A háborúellenesek belga szövetsége állást foglalt a gyűlés ellen

Bruxellesből jelentik: Csütörtökön este kezdte meg ülésezését a „világbékemozgalm” legújabb szervezete, mely „Rassemblement universel pour la paix”-nek nevezi magát. A kongresszuson a kommunista internacionálé küldöttei minden országból nagy számmal jelentek meg, s kívülök az egyes államok baloldali pártjai is képviseltették magukat. A helyi résztvevőkkel együtt több, mint négyezer főnyi közönség gyűlt össze az esti ülésre, mely Vandervelde volt miniszter, a belgiumi szocialista párt vezérével választotta meg díszelnökévé.

A kongresszus általános céljait Sir Robert Cecil ismertette. Ulána Pierre Cot és Herriot beszélt.

Brüsszelből jelentik: A „De Standard” nevű katolikuspárti nagy napilap közzétette a „Háborúellenes belgiumi szövetség” nyilatkozatát, mely állást foglal a Brüsszelben ülésező világbékegyűlés ellen. A közlemény ezt mondja:

— A „Háborúellenes belgiumi szövetség” kötelességének látja, hogy a „Rassemblement universel pour la paix” mozgalomát, mint a béke érdekeire veszélyes manővert leleleazza. Mindenekelőtt megállapítjuk, hogy

ennek a világyűlésnek az előkészítő bizottságában, — mely pedig magát az összes háborúellenesek képviselőinek mondja, — nincs egyetlen olyan egyéniség, vagy szervezet se, aki a va-

lóságos és tevékeny pacifizmust szolgálja.

Ezután kifejti a nyilatkozat, hogy az igazi pacifisták miért tartják távol magukat a gyűléstől. A megokolás abban összegezhető, hogy a mostani gyűlés csak bizonyos hatalmi alakulatok békéjét akarja, s nem a népek közötti elmentéket színterül kiegyenlítését. Így pedig igazi tartós béke létre nem hozható, legföllebb csak a baloldali pártirányok részére biztosítanak parancsuralmat, s a világholsevizmus kibontakozását segítik elő.

Megjegyzendő, hogy a „Háborúellenes belga szövetség”-ben a bajtársi egyesületeken és katolikus szervezeteken kívül baloldali irányú alakulatok is helyet foglalnak.

Regény,

mely valóban megtörtént esetet ír le:

Spilmann S. J.

A gyónási titok áldozata

cimmal jelent meg.

Ara 110 lei és portó

Megrendelhető könyvosztályunknál

P. Raoul Plus S. J.

KRISZTUS JÉZUSBAN

A modern, de mégis a szilárd teológiai alapon nyugvó misztikus irányzatunk reprezentáló munkája ez az aszkétikus remekmű.

Ara 115 lei és portó.

Kiadó: Könyvosztályunkban

Látogatásom Lawrence ezredesnél a „halála” után

Mekka, július hó.

Az igazat megvallva, a zsidó-arab ellentétek miatt mentem Közel-Keletre és nem is gondoltam arra, hogy a pán-arab mozgalom legtitkosabb rejtélyei tárulnak fel előttem. A dolog úgy kezdődött, hogy egyik este betértem a „Lybanon csillaga” nevezetű bárba, amely az arab negyed közelében van és az egyik legújabb látványossága Jeruzsálemnek. Magamban iddógáltam szódás whiskyt, figyeltem a mulató tarka közönségét, a táncszámokat, amelyeknek különlegessége éppen az volt, hogy nem volt rajtuk semmi keleti. Európában az ázsiai, Ázsiában az európai dolgok vonzóak, ez már régi igazság. Figyelmem a szomszédos asztalra terelődött, ahol három fiatal arab csendesen kavargatta feketéjét és suttogva beszélgetett. Hirtelen, minden átmenet nélkül, az egyik izgatottan felugrott, valamit odakiáltott a másik kettőnek, mire azok megragadták a karját és erőszakkal leüllettek. Az indulatoskodó erre egy fényképet dobott az asztal közepére. Mohón kapott a képen a másik kettő s addig forgatta, vizsgálgatta, amíg én is egy pillantást vehettem rá.

— Lawrence ezredes . . . — szaladt ki a megjegyzés a számon.

Az arabok csodálkozva rámtekintettek. Az előbb heveskedő erre odahívott az asztalhoz és tisztelettel megkért, igazoljam, hogy a kép tényleg a híres angol ezredes. Arábia koronázatlan királyát ábrázolja. Szívesen tettem eleget ennek a kívánságnak, kijelenttem azt is, hogy az ezredes személyes ismerősöm volt, tehát kétségtelenül igazolhatom az azonosságot. Meglepetten tekintett rám a két hitetlenkedő arab és a csodálkozás kiáltásait hallatta. Őket nem érdekelte semmi más, mint a fénykép azonossága, és azonban kíváncsi voltam arra is, van-e valami írás a hátlapján. Meglepetésem leírhatatlan volt, amikor tényleg Lawrence ezredes általam jólismert írását pillantottam meg a fénykép hátlapján, amelyen szóról-szóra ez állt:

Pan-Arabia for ever. Lawrence, February 12th 1936.

— Ezt nem értem! Lawrence már régen halott.

A sivatag titka

Mély hallgatás követte szavaimat. Aztán a fénykép tulajdonosa kezét vállamra tette, szemembe nézett és meggyőző erővel mondta:

— Hogyan hiheti el azt, amit az újságok írtak? Lawrence nem közönséges ember. Egészen neveltséges, hogy motorbicikliszerencsétlenség alkalmával halt volna meg. *Ő, kardok, emberek, lovak, sivatagok ura!* Akit európai születése sem tévesztett meg, mert már *csecsemő korában tudta, hogy a hazája Arábia!* Lawrence, a nagy sejk el. Voltam nála. Sajátkezűleg adta ezt a fényképet.

Késő éjjelig maradtam együtt a három fiatal arabbal. A végén összebarátkoztunk és miután meggyőződtek arról, hogy nem vagyok az angol kémizolalet embere, hajlandónak mutatkoztak arra, hogy elvisznek magához Lawrence ezredeshez.

Az utazás harmadnap reggel kezdődött. Meg vagyok győződve arról, hogy addig alaposan informálódtak utánam, nehogy kelepcebe csalja őket a titokzatos és hatalmas *Intelligence Service*. Csodálatos látvány volt a hajnal Jeruzsálem fölött, amikor karavánunk békésen megindult a Jordánon túlra. A különböző egyházak templomainak harangjai csengéssel-bongással feleseltek egymásnak a Golgota körül, ahol majdnem kétezer évvel ezelőtt a legnagyobb isteni dráma lejátszódott. Az úton gyakran találkoztunk fegyveres gépkocsikkal, skót járőrökkel. Egyik sem állított meg bennünket, öszvéreink nyugodtan kocogtak velük kelet felé.

Transzjordánia! Azurkék ég a köves sivatag felett. Élőnek semmi nyoma az egész látványon. Mintha kicserélődtek volna egyszerre

útítársaim. Szívélyesség, őszinte barátság áradt minden szavukból. Gyakran megálltunk, leheveredtünk öszvéreink mellé, kávét főztünk, amelyet apró gömbölyű csészékből szüresültünk, olyan forrón, hogy a szájunkat égette. De nemcsak a szájunkat, hanem nekem a kezemet is, mert nem voltam hozzászokva az ilyen forrósághoz. Nem gondolhattam arra, hogy idegyem a csészét, különben a gömbölyű edényke nyomban felborult volna. Egyszer, ilyen kávézás után, társam megszólalt:

— Fél napi út csupán az egész. *Azután a sziklához érünk, amely a sivatag titkát rejti magában.* Bocsáss meg, kedves bátyáink, de innét csak bekötött szemmel jöhetsz velünk. Így is esküvel kell megígérned, hogy az útról nem árusz el senkinek semmit.

Pán-Arábia fellegvárában

Igéretemet meg is tartottam, mert szemem bekötése ellenére meg tudtam az utat jól figyelni, de annak irányáról senkinek sem árultam el semmit. Már messziről megütötte fülemet emberi hangok zaja, amikor a nagy szikla felé közeledtünk. Hamarosan levették a kendőt szememről. Fantasztikus látvány tárult elém. Körülbelül négyszáz méteres szikla előtt álltunk. Ennek a dombnak oldalai négyzetes nyílások voltak vágva és közepe táján lépcsős feljárat vezetett a nagy bejáratához. A nyílásokból puskák csöve villant. Nyilvánvaló, *óriási sziklavár ez.* Amit bent láttam, az csak megerősített feltevésben. A sziklavár belsejében óriási raktárak, kiépített kazárnyák vannak. Csak futólag láthattam ezeket, mert gyorsan átvezettek a folyosókon, fel a szikla csúcsához közel levő barlangba, ahol nyilvánvalóan a vár urai laktak.

Drága szőnyegekkel kirakott oduban marcona arab tisztek fogadtak és útítársaimnak jóállása ellenére alaposan átkutatták minden zsebemet, nem tartogatok-e magamnál valami fegyvert, vagy gyanús írást. A vizsgálat után hosszú kávézás következett. Alaposan kikérdeztek és csak miután meggyőződtek arról, hogy jó barát vagyok, fogadtak ők is barátságukba. Az egyik főtiszt eltűnt a helyiség függőnye mögött és néhány perc múlva bevezetett onnét egy burnuszba burkolódzott alakot. A férfi megállt előttem, arcát felfedte.

Lawrence ezredes állott előttem! Semmi kétség: *ő maga volt félreismerhetetlenül!* Leült velem szemben, megivott egy csésze feketét.

Vörös csapatok ostromolják a toledói Alcazart.

A világhírű CHARLES BAUDOIN
egyetemi tanár könyvének magyar kiadása.

MOST JELENT MEG!

Az önfegyelmzés művészete

Gyakorlati tanácsokkal és utbaigazításokkal segítségére sietünk ezen könyv útján az olvasónak. Minden művelt ember, aki pontos felvilágosítást akar kapni az emberi lélek titokzatos, eddig ugyszólván teljesen ismeretlen erőiről — olvassa el ezen, eddig már több világnyelven megjelent művet. Coué Emil, a világhírű pszichológus mellett prof. Baudouin, a lelkigyógyimóddokkal foglalkozó orvosok legkiválóbb képviselője. **Ara 105 lel és portó.**

Kapható kiadóhivatalunkban.

Azután arab köszöntéssel távozott. Az egész idő alatt egyetlen szót sem szólt hozzám.

Csodálkozva kérdeztem útítársaimat, mi ennek a különös viselkedésnek az oka? Az egyik főtiszt adott feleletet:

— A sejknek sejkje megfogadta, hogy katonai parancsokon kívül addig egyetlen szót nem szól, amíg Arábia nem szabad és az őszes arabok nem egyesültek. Ez figyelmeztetés valamennyiünk számára, hogy a cselekvést becsüljük többre a szóbeszédnél és ne fecséreljük az időt haszontalan dolgokra.

Zárdai némaság volt tényleg Pán-Arábia fellegvárában, ebben a furcsa sziklafészekben, ahol ki tudja, milyen terveket főznek. Hazatérőben útítársaim elgondolkozva mondták:

— Európa háború felé rohan. Amíg ez be nem következik, a vár néma marad. *De majd megszólal egyszer és akkor visszhangzik tőle az egész világ...*

Jan van Gelderen.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A cámini (u. p. Carei) római katolikus iskolaszék az 1936—37. tanévre *ideiglenes* tanítói állásra pályázatot hirdet.

Fizetése az egész tanévre 15.000 (tizenöt-ezer) lei.

Kötelessége az iskolaszék által rábizandó osztályok vezetése.

Csak *német* képesítéssel bíró tanítók vagy tanítónők pályázhatnak, akiknek *román* nyelv-vizsgájuk is van.

Pályázati határidő szeptember 12. Az állás szeptember 15-én elfoglalandó.

Római katolikus iskolaszék.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetői teljesítési helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Hétoldalon: Egész évre 300, fél évre 150, negyedévre 75. Egy évre 50 P. fél évre 25 P. negyedévre 12 P. Egy évre 30 fillér, vasárnap és ünnepek 20 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlák száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örlünk meg és nem adunk vissza. Csak a válaszlevegőre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Gyenge légáramlás, felhősebb idő. A hőmérséklet alakulása bizonytalan, valószínűleg kissé csökken.

Zürichi zárlat, Párizs 20.19 fél, London 15.45 egynegyed, Newyork 306 háromnegyed. Brüsszel 51.85, Miláno 24.13, Amszterdam 208.27 fél, Berlin 123.37 fél, Bécs — schilling 56.85, Prága 12.67, Varsó 57.70, Belgrád 700.

Az oradeai Árutzsde terményárfolyamai. Búza 375, árpa 280, zab 265, rozs 260, tengeri 315, nullás liszt 770, négyes liszt 710, tőkmag 240 lei.

Másodszor nyílik az orgona. Timisoara. Saját tud. A jelenlegi tartósan napsütéses időben újra kivirágzott az orgona Jimbolean, Schütz Lajos kereskedő kertjében. Igazolja a rádiót, amely második kánikulát jelez.

Az őszi érettségi vizsgák 20-án kezdődnek. Bucuresti. Saját tud. Az őszi érettségi vizsgálatok szeptember 20-án kezdődnek. A minisztérium rövidesen kinevezi a vizsgáztató bizottságokat.

A bulgár király Jugoszláviában. Bledből jelentik: Boris bulgár király Olaszországból jövet Bledbe érkezett és Pál jugoszláv kormányzóherceg kastélyában szállt meg. Csitörtők este megérkezett Bledbe Stojadinovic miniszterelnök is.

Tizenöt nappal meghosszabbították a Satumarei Hónapot. Satu-Mare. Saját tud. A város vezetősége — tekintettel a Satumarei Hónap iránt megnyilvánult hatalmas érdeklődésre, a kiállítások tartalmát tizenöt nappal meghosszabbította. Így a Satumarei Hónap október elsején zárul.

Románia részvétele a csehszlovák köztársaság alapításának évforduló ünnepségein. Bucuresti. Saját tud. A csehszlovák köztársaság megalapításának évfordulóján, szeptember 13-án, a Prágában rendezendő ünnepségeken Romániát Antonescu Victor fogja képviselni.

Októberben lesznek a hadgyakorlatok. Bucuresti. Saját tud. Az őszi hadgyakorlatok október hónap első felében fognak lezajlani. Nistor munkatügyi miniszter bizottságot nevezett ki a katonai előképző ifjúságának a közmunkáknál való felhasználásának tanulmányozására. A bizottság egyelőre azt fogja tanulmányozni, hogyan valósították meg ezt az intézményt a külföldön.

Leölték egy csempészt a román—cseh határon. Satu-Mare. Saját tud. Csütörtökre virradóra halálos dráma játszódott le a román—cseh határon, Bicsad község közelében. A határőrök egy alakot láttak a határ felé közeledni, aki zsákkal a hátán akart átjönni Romániába. Megállásra szólították fel, mire a férfi terhét eldobva, átfutott a határon s a közeli erdő felé vette útját. Rákiáltottak, hogy álljon meg és aztán sor-tüzet adtak rá. A golyók leterítették a menekülő, aki kórházba szállítás közben kiszenvedett. A csendőrség megállapította, hogy a lelőtt csempész Căciu Vasile 18 éves tarsolti legény, akit ismeretlen kereskedők ötven lei díjért alkalmaztak, hogy egy zsák csempészárut Csehszlovákiából áthozzon a határon.

Ausztriában a kommunista nem lehet állampolgár. Bécsből jelentik: A lienzi törvényszék megfosztotta állampolgárságától az Oroszországba szökött Strasser Richard kommunista agitátort, aki állandóan kommunista propaganda-röpiratot küldött Ausztriába. Strasser megfellebbezte a törvényszék ítéletét. Az ügy csütörtökön került a legfelsőbb törvényszék elé, amely elutasította a fellebbezést és azt a nagyjelentőségű elvi határozatot hozta, hogy kommunista nem lehet osztrák állampolgár.

Hitler kihallgatáson fogadta Lloyd Georgeot. Berlinből jelentik: Lloyd George, volt angol miniszterelnök csütörtökön Berchtesgadenbe érkezett. Péntek délelőtt Hitler birodalmi vezér és kancellár fogadta kihallgatáson Lloyd Georgeot, aki egy hetet tölt Berchtesgadenben.

Lezárták Satu-Mare hidját. Saját tud. A városi tanács csütörtökön lezárta a járművek részére a Somes hidját, mert veszélyesen meggyengült. A hidon vezet át az Ardu és Somcut felé vezető keskenyvágányú vonat s ezt már csütörtökön nem engedték át a hidon, a hid előtt meg kellett állania a hid teljes kijavításáig.

Az arabok megtámadtak egy angol különítményt Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: Az angol és arab részről folytatott béketárgyalások ellenére folytatódnak az összeütközések. Csütörtökön ötven arab szabadcsapat Nablus közelében megtámadott egy angol különítményt. Az angolok támogatására repülők érkeztek és szétkergették az arabokat. Egy angol repülőszert és kísérője életét veszítette, két tiszt és három katona megsebesült. Az arabok 10 halottat és három sebesültet veszítettek.

Hastífusz ellen beoltják Sárospatak összes lakóit. Budapestről jelentik: Sárospatakon olyan nagy mértékben lépett fel a hastífusz, hogy a hatóságok a legerélyesebb intézkedéseket léptették életbe a járvány megakadályozására. Miután Sárospatakon nincs járványkórház, ezért állítólag beoltják az egész lakosságot. Eddig is már 500 embert részesítettek védőoltásban. Sárospatakon nyolc súlyos tífuszgyanusokat ápolnak lakásukon. Dr. Salac Tibor közegorvos nyilatkozata szerint a tömeges védőoltások következtében fogytán van az oltóanyag. Az újonnan érkezett anyaggal legutóbb ismét 500 egyént oltottak be tífusz ellen. A hatóságok a tífuszjárvány keletkezését annak tulajdonítják, hogy a városban kevés az iható kutviz s ezért sokan a Bodrog vizét itták.

Vasárnap hortobágyi nap lesz Debrecenben. Debrecenből jelentik: A tisztántúli ipari vásárnak, ami a múlt szombaton nyílt meg, óriási a látogatottsága. De különösen sok vendéget várnak mára, illetve vasárnapra, amikor a Hortobágyon Hortobágyi Napot rendez a város. Vasárnap, 6-án délután fél 2 órakor indul a kulturvonat Debrecenből s a jegy ára oda-vissza 2.80 pengő, belépőjeggyel együtt. A Hortobágyi Nap programja délután 3 órakor kezdődik és este 6 óráig tart. Szeptember 8-án az oradeai válogatott mérkőzik a Bocskay FC-vel, amire Oradeáról szintén sokan utaznak Debercenbe.

Az oradeai Szent Orsolya-zárda nyilvános-egéségi joggal bíró iskolájában: a román tannyelvű 4 osztályu elemi-, a magyar tannyelvű 7 osztályu gyakorló-, a román tannyelvű 5 osztályu középiskolában és a magyar tannyelvű VI., VII. és VIII. osztályu tanítónőképzőben a beiratások szeptember 1-én kezdődnek és szeptember 10-ig tartanak.

A bucuressi CFR csapata 23-án Budapesten mérkőzik. Budapestről jelentik: A budapesti profilig vendésszerelésre hívta meg a bucuressi CFR csapatát, amely a meghívást elfogadta és szeptember 23-án a Ferencváros—Hungária kombinált ellen játszik. Ezen a mérkőzésen a két csapatnak azok a játékosai vesznek részt, akik az osztrákok elleni válogatott csapat szempontjából számításba jöhetnek.

Kirabolták a Lőrincz-féle sorsjegyvirodát Mercurea-Ciucun. Saját tud. Kedden, a déli egy órától három óráig tartó ebédszünetben, fényes nappal kirabolták az I. C. Brătianu-utcában lévő Lőrincz-féle sorsjegyvirodát. Feltörték a pénztárt és elvittek ötezer lei készpénzt és huszonöt-ezer lei értékű sorsjegyet, valamint más érték-papírt.

Az anarchisták összeesküvést szöttek Roosewelt elnök meggyilkolására

A tettet elfogták és a lakásán egész bombagyárat találtak

Newyorkból jelentik: A Newyork Daily News szerint a rendőrség elfogott egy Kühnel nevű anarchistát, aki bevallotta, hogy összeesküvést szöött Roosewelt elnök meggyilkolására. Kühnel terve szerint Rooseweltet közvetlen közelből bombával ölték volna meg. Lakásán levő műhelyében valóságos bombagyárat: rengeteg dinamitot és kész bombát találtak. Kühnel

Uj imakönyv! Megjelent

Dr. P. Boros Fortunát
 összeállításában:

Mária légy anyám!

című imakönyv a nők részére.

Az író-szerkesztő a női lelkek különös kívánságaira, igényeire volt tekintettel imakönyvet összeállításánál. Minden különös alkalom ki-domborodik és az ájtatosságok változatosságával találkozunk ebben a hézagpótló imakönyvben, amely az erdélyi könyvpiac értékes újdonsága. Nagyon izlése kiállítással a Szent Bonaventura könyvnyomdában készült.

Ára egész vászonkötésben 50 lei.

Kapható: KÖNYVOSZTÁLYUNKNÁL.

Ajánlókönyvnek is kiválóan alkalmas!

Nagyszabású légi verseny Párizs és Indo-Kína között. Párizsból jelentik: Negyedmillió frank jutalom vár arra a repülőre, aki megnyeri a nagyszabású légiversenyt, amelyet október hó 25-én bonyolítanak le Párizs és Francia-Indokína között. A több, mint huszecer kilométer hosszú légi utvonala Bagdadon és Allahabadon keresztül vezet. A repülőknél odafelé csak ezen a két állomáson szabad leszállniok, visszafelé Bagdad és Párizs között leszállhatnak még Kairóban is. A legnagyobb feladat a Párizs és Bagdad közötti utvonala lesz, amely 2400 mérföld hosszú. A versenyt az nyeri meg, aki szabályos repülés után a leghamarabb érkezik vissz Indo-Kínából Párizsba. A versenyen nemcsak francia, hanem angol, amerikai, olasz és esetleg német repülőgépek is résztvesznek.

Csatornával kötik össze Tokiót és Yokohamát. Tokióból jelentik: A japán kormány egy óriás csatornaépítési tervet fogadott el, amelynek megvalósítása hetvenmillió jenbe kerülne. A csatorna Tokiót és Yokohamát kötné össze. Az óriás méretű csatorna nagykiterjedésű mocsaras és vízzel borított több ezer négyzetkilométeres területet szabadítana fel s tenge használhatóvá. A kormány terve szerint ezen a területen összpontosítják a japán nehézipart. A munkálatokat már a jövő évben megkezdik. A terv keresztülvitele rendkívüli nehézségek elé állítja a mérnököket. Valósággal speciálisan képzett munkáshadsereg felszerelésére van szükség, hogy a gigantikus terv keresztülvihető legyen. A kiszáritandó talaj ugyyszólván tengerezin alatt fekszik, miért is nagyszabású védőmű-berendezést kell létesíteni a területek védelmére. Valósággal a kínai fal mintájára több ezer mérföld hosszúságban toronymagas falakat kell emelni a tenger felé. A csatorna szélessége 770 yard lesz s abban tengeri hajók is felvonulhatnak.

Emberrabló banda Skóciában. Londonból jelentik: Glasgowban, a nagy skót ipari városban amerikai mintára dolgozó banditák ütötték fel a sátorfájukat és tevékenyséjükkel közreműletet keltenek. Fényes nappal kirabolnak bankokat, üzleteket, sőt legújában már az emberrablásra vetemednek. Glasgowban tucatjával működnek mindenféle vallási szekták, amelyek nagyrészt hadilábon állanak egymással. A banditák kihasználják a helyzetet s legtöbb tettük színhelyén valami bibliai felirattal ellátott cédulát hagynak, hogy valamelyik ezekta bosszúja művének tüntessék fel tettüket. Nem ritkán maguk is szektát alapítanak és aztán a pénztárral megszöknek.

Jelentés jött a párizsi kölcsönügyi tárgyalásokról. Bucuresti. Sajtó tud. Párizsból, főleg a kölcsönügyi tárgyalásokról, tegnap Zeuceanu, a román bizottság elnöke repülőgépen jelentést küldött a kormánynak. A jelentéssel Niculescu bizottsági tag érkezett meg, aki tegnap délelőtt jelentkezett kihallgatáson Tatarescu miniszterelnöksél és a Banca Nationala kormányzójánál. A szükséges utasítások vétele után ugyancsak légi úton tegnap délután visszaindult Párizsba.

→ sinekre helyezett kövek miatt Tusnad-fürdőnél kisiklott egy mozdony. Mercurea-Ciuc. Sajtó tud. Szerda este a Braşov—Petru-Rareş között közlekedő személyvonat alig hagyta el Tusnad-fürdőt, az első Olti vasúti hídnál recsegnipogni kezdtek a vasúti kocsik, majd nagyot zökkenve megálltak. Az utasokat nagy rémület fogta el, vasúti katasztrófára gondoltak. Kiderült, hogy a vonat mozdonya lekapcsolódott, áthaladt a hídon és a sinéről a négy méter mély vasúti töltés árkába fordult. Emberéletben nem esett kár. A mozdonyvezető és a fűtő még idejében kiugrottak és csak kisebb zúzódásokat szenvedtek. Az utasok közül is csak egy szabadságos katonát ütött főbe a lehullott katonaládája. Távbeszélőn rövidesen segélymozdonyt hívtak. A vonat két órai késéssel folytathatta útját. A vasúti töltést csütörtök reggelre már helyre is állították. A mozdony kisiklását a sinekre helyezett kődarabok okozták. A nyomozó hatóságok számdékosságot gyanítanak, de valószínűbb, hogy a szerencsétlenséget a hegyoldalról leguruló kőszikla okozta.

A JAPAN OLIMPIKONOKTÓL ELVETÉK OROSZORSZÁGBAN HITLER AJANLÉKÁT. Berlinből jelentik: A németországi lapok nagy felháborodással írják arról, hogy a japán olimpiikonoknak, amikor Oroszországon keresztül utaztak, súlyos kellemetlenségekben volt részük. Állandóan felügyelet alatt tartották őket s egyiküktől, aki Tokió város ajándékát hozta Hitler kancellárnak s cserébe Hitler sajtókezű adírásával ellátott fényképét s egy értékes tört vitt, ezeket a tárgyakat elkobozták. A német lapok hangoztatják, hogy ilyenformán az 1940-es olimpiásra az olimpiikonok nem utazhatnak át Oroszországon és a tengeri utat kell választaniok Tokióba.

Két vármegye területén működő pénzhamisító banda után nyomoznak. Mercurea-Ciuc. Sajtó tud. A sanraieni csendőrség észrevette, hogy igen sok hamis húszleles van forgalomban Santimbru községben és a szomszédos községekben. A szálak Szőke Dénes santimbrui kovácsmesterhez vezettek, akinél házkutatást tartottak és a csűr egyik sarkában, szénarakás alatt meg is találták a pénzhamisító gépet. Szőke beismerte, hogy hamis húszlelesek gyártott és hogy a gépet Sf-Gheorghe városban vásárolta, de az eladó nevét nem tudja. Szőket több gyanúsított társával felkísérték a csendőrszárnyparancsnokságra, ahol állandóan folynak a kihallgatások. Eddig kiderült, hogy a banda állandó érintkezést tartott fenn treiscaunei és ciucmegeyi több községgel s most az egész banda leleplezésén fáradozik a csendőrség. Letartóztatták Szakács Gyula santimbrui mészáros is, aki Baraolt községből származik és a csendőrség feltevése szerint ő közvetítette a hamispénzverő gép eladását. Állítólag ötven gyanúsított van, akik résztvettek a pénzgyártásban és az értékesítésben. Az eddig letartóztatottak a következők: Csedő Imre armăşeni, Cziko Lázár Lázáré és Szakács Istvánné ciucsangheorghiei, Szakács Gyula mészáros és Szőke Dénes kovácsmester santimbrui lakosok. Adatták őket az ügyészségnek. A hamis húszlelesek anyaga valamivel világosabb, mint a valódié, de azért nehéz megkülönböztetni.

Tilos a sertésfelhajtás a timisoarai orszáos vásáron. Timisoara. Sajtó tud. A sertésvesz a város környékén levő falvakban még egyre tart és a városban sem szűnt meg. Timisoarán mintegy hetven udvarban állapították meg sertésveszt. A városi főállatorvos megtiltotta a sertéseladást, legfeljebb vágni való állatokat szabad vásárolni s a vágóhídon határozzák meg az állatorvosok, melyik állat husa hozható forgalomba. A heti állatpiacon tilos a sertésfelhajtás és a szeptember 24-én és 25-én tartandó timisoarai országos vásárra sem szabad sertést hozni.

Éhségstrájkba kezdett a gheorgheni adóhivatali rablás vádlottja. Mercurea-Ciuc. Sajtó tud. Annakidején megirtuk, hogy egyik éjszaka kirabolták a gheorgheni kincstári adóhivatal pénztárát és 311 ezer lei adó- és közpénzt loptak el. A nyomozás során, bár állandóan ártatlanságát hangoztatta, Medve József pénztárnokot gyanúsították a betöréses lopással, aki ellen az ügyészség vádiratot is adott ki. Szerdán lett volna a főtárgyalás az ügyben, de a tanúk megjelenése miatt e hó 19-ére napolták el. Erre Medve József, ezúttal is teljes ártatlanságát hangoztatva, éhségstrájkba kezdett.

Egy turista eldobott kőve megölt egy tanítónőt. Alun Pot-ban, a Yorkshire grófság háre, festői hegyszakadékjában, amelyet lömegesen keresnek fel turisták, pár nappal ezelőtt megdöbbentő halálos szerencsétlenség történt. Mabel Binks tanítónő egy ismerősével, Thomas Jamessel kirándult erre a nevezetes helyre és a meglehetősen meredek sziklafalon körülbelül 30—35 méternyire mászott már lefelé, amikor a szakadék pereménél valamelyik turista találmára egy nagy követ gurított le a mélységbe. A kő a tanítónőt találta, aki lezuhant és összetört tagokkal, holtan terült el. A rendőrség megindította a nyomozást, de egyelőre nincs semmi adat, amelyből arra lehetne következtetni, hogy ki volt az a könnyelmű turista, aki meggondolatlanul ilyen szörnyű tragédiát idézett elő.

Trikál József:

Új élet a régi romjain

Színes egymásutánban láthatjuk e könyvben az új világot, amely felé haladunk, az új szellemet, amely mindent átjár, koruk sebeit, a kibontakozás lehetőségeit.

**Amateur-kötés, 230 oldal.
Ara 95 lei és portó.**

Kapható könyvosztályunknál

PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

163—1936. sz.

A saíi római katolikus egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra.

Javadalma: 1. lakás; 2. 13 $\frac{1}{2}$ kat. hold föld haszonélvezete, amelyek után az összes adót a javadalmas fizeti; 3. legeltetési jog; 4. 18 erdei m² hasábtüzfű házhoz szálítva; 5. párbér, páronként (ca 160 pár) félvéka (kb. 12 kg.) buza; 6. stóla; 7. készpénzsegély, amely évről-évre külön lesz megállapítva, f. iskolai évre 7000 lei.

Csak német tanítóit oklevéllel bíró férfi tanerők pályázhatnak. Kántori próba szeptember 13-án délelőtt, amelyre pályázók saját költségükön tartoznak eljönni. Pályázati határidő szeptember 12. délelőtti 12 óra. Választás szeptember 13 d. e. 11 óra. Az állás október 1-én foglalandó el.

Kötelessége mindent az egyháztanács, iskolaszék és plébános utasítása szerint végezni, az összes iskolásokat és az ifjúságot énekre tanítani.

Pályázatok e címre küldendő: Római katolikus plébánia hivatal Sái, p. u. Homorodul de jos, jud. Satu-Mare.

Kelt Sái, 1936. szept. 1.

Az egyháztanács és iskolaszék.

A Duce végignézte a hídászcsoportok munkáját, amint páncélkocsin egy hatalmas vashidat szállítottak rendeltetési helyére.

* **Emésztési nehézségek,** gyomorfájás, gyomorégés, csalánkiütés, roszullét, fejfájás, idegizgalom, álmatlanság esetén a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz megszünteti az emésztési zavarokat, fertőtleníti a gyomrot és a beleket, a vérkeringést helyes útra tereli és felfrisíti a szellemet. Az orvosok ajánlják.

Huszezer lei jutalom a tolvaj kézrekerítőjének. Timisoara. Sajtó tud. Kókay Károly kereskedelmi kamarai titkár akatársaként, mint ismeretes, a Banca Nationala termében százezer leit loptak. Kókay most annak, aki a teljes nyomára vezetett és az ellopott összeget visszaszerzi, huszezer lei jutalmat tűzött ki.

Kiverték a hivatalos bizottságot a vitás birtokról. Mercurea-Ciuc. Sajtó tud. Barsan Teodor ghimes-fageeti gazdálkodónak vitás ügye keletkezett szomszéd birtokostársaival. Sehogysem tudtak megegyezni szépszerével. Végre is a szomszédok a községi előjáróságot kivítették a helyszínrre, hogy mérje fel a vitás területet. Barsan és fiai azonban karóra kaptak és valóságos kikergettek a hivatalos bizottságot a birtokról. Hatóság elleni erőszakért eljárás indult ellenük.

A cluji hadkiegészítő parancsnokság közleménye. Az ideai katonai előkészítő gyakorlatok szeptember 20-án, reggel nyolc órakor kezdődnek, azok a fiatalok, akik 1915—1916—17-ben születtek, a szokásos gyakorlótereken haladéktalanul jelenjenek meg. Ugyancsak kötelező a megjelenés azok számára is, akik ideiglenes szabadságot élveznek, vagy családfelelősként kaptak felmentést a katonai szolgálat alól.

A Románia körüli kerékpárverseny résztvevői szombaton érkeznek Oradeára. A Románia körüli kerékpárverseny közel százas mezőnye már negyven főre olvadt le, mert a többiek feladták a küzdelmet. A negyedik szakaszt Cernauti—Dorna Vatra között a román Tudose nyerte. A 182 km-es távot 8 óra 6 perces idővel futotta be. Clujra tegnap érkeztek meg a versenyzők. Clujon egy napi pihenő volt, ezalatt a versenyzők rendbeszedték és kipihenték magukat, így Oradeára frissebben érkehetnek meg. Az ut is jó és a 152 kilométeres távot körülbelül 5 óra alatt teszik meg. Oradeán csütörtökön fontos értekezlet volt a megyeházán a fogadás előkészítése miatt. Az érkezés a venetiai sorompó előtt lesz. Innen katonazene mellett vonulnak a városra a versenyzők, a kíséző tábor, a helybeli fogadó bizottsággal együtt a Ferdinánd király szoboráig, ahol elhangzanak az üdvözlő beszédek. Az első beérkező megkoszorúzza Ferdinánd király szobrát. A város 4000 lei díjat állapított meg az első beérkezőnek, a megye 2500 leit ad az első románnak, a fogadó bizottság 2000 és 1000 lei díjat ad a második és harmadik beérkezőnek. Külön díjat ad a csendőrség a Tour de Roumanie csendőrségi résztvevőinek. A Románia körüli kerékpárverseny ötödik szakaszát Dorna-Vatra és Cluj között a francia Galliene nyerte meg 7:29.30 idővel. Második Grac jugoszláv, ugyanannyi idő a.a.t. Harmadik Tudose román, negyedik Tzapu, ötödik Kutzbach német, hatodik Abulnar jugoszláv, hetedik Grosinek lengyel, nyolcadik az oradeai származású Timkó. A kerékpárverseny résztvevői Clujon pénteken pihenőt tartottak és ma, szombaton érkeznek Oradeára.

Az igazgató úr külföldre utazik

Igaz pesti mese a bankigazgató úr külföldi utazásáról

A bankigazgató úr, e pesti mese hőse és főszereplője a *Dunapart* mértékével mérve, valóban kiváló ember.

Télen ő viseli a legszeleesebb vállú, legkacsiásabb lengyelbundát a Váci-utcai déli korzón, tavasztól őszig pedig kifogástalan remekbeszabott flanelöltönyével, rozsdaszínű, nagykockás skót sportruhájával és a divatos férfi ruhatárának egyéb kellékeivel váltja ki a méltó bámulatot a *Dunakorzón*.

Este amikor helyet foglal a törzskávéház terraszán, megfellebbezhetetlen véleményt nyilvánít, sportról, politikáról, színházról. Néha üzleti ügyekről is szót ejt. Igaz, hogy csak egészen röviden. Tárgyalás egy angol pénzcsoporttal... egy nagyjelentőségű szabadsalom kiaknázása... Ilyenkor csupa rejtély, szűkszavúság és titok. Hiába, vérbeli üzletember. Nem felel ki üzleti titkait. Akárcsak Mr *Ricket*.

Mikor a welszi herceg divatba hozta a kék inghez a vörös nyakkendőt, ő volt az első, aki a Dorottya-utcai finom boltban lágyan omló kék selyeminget vásárolt, hozzá mélytűző vörös nyakkendőt. Nem is szólván arról, hogy Mr *Mac Andrewet*, a newyorki mixerek koronázatlan királyát is megszégyenítő halálos biztonsággal mondja ki a végszót, hány csepp angosztura jár a legújabbban felfedezett Bolóból kóktélhez. Így azután nem csoda, hogy kifogástalan, korzói tájszóval úgynevezett *tip-top* úriember ezen a környéken.

Az igazgató úr pontosan május elsején, szokása ellenére, kora reggel felkelt, összecsomagolt pár darab ruhaneműt egy kis bőröndbe, szekrényét gondosan bezárta és leszállt a portáshoz.

— Kérem — mondotta — üzleti ügyben váratlanul külföldre kell utaznom. Körülbelül egy hónapig leszek távol, addig tartsák fent a szobámat.

— Igenis igazgató úr, minden rendben lesz, de szabad érdeklődnöm, miért méltóztatik ezzel a kis bőrönddel utazni ilyen hosszú útra?

— Oh nem érdemes többet vinni, majd külföldön vásárolok holmikat. Ugyis nagyon únom már a pesti boltokat, alig lehet valami rendes ruhadarabot találni — hangzott a fölényesen únotthangú válasz.

A portás udvariasan helyeselt és gondos szállóalkalmazottnak illően megkérdezte, mi történet, ha levél érkezne az igazgató úr címére, küldjék-e utána.

— Nem, nem, csak vegye át kérem és őrizze meg, amíg megérkezik.

— Parancsára, de akkor tessék aláírni ezt a meghatalmazást — és átnyújtott egy űrlapot.

Az igazgató úr aláírta és ezzel meghatalmazta a portást, hogy átvehessen minden levelet, vagy hivatalos iratot, ami a címére érkezik.

Mikor így elrendezte a dolgait, mégegyszer körülnézett a puha, süppedő szőnyegekkel borított hallon, azután kivonult, leereszkedő fejbiccentéssel viszonzva a személyzet köszönését.

— Alázatos szolgálja igazgató úr, viszontlátásra!

A viszontlátás ideje is eljött. Pontosán huszonnyolc nap, azaz négy hét múlva, reggel megérkezett az igazgató úr. A portás nagyon örült a régi, kedves lakónak. Nagy örömben elkerülte a figyelmét még az is, hogy bizony csak azzal a bizonyos kis bőrönddel jött, amelyikkel annakidején elutazott.

— Keresett valaki, jött-e levelem — érdeklődött.

— Nem volt látogatója igazgató úrnak, levél sem érkezett — jelentette a portás és intézkedett, hogy nyissák ki az igazgató úr régi szobáját.

Az igazgató úr kicsomagolta kis bőröndjéből a holmikat, azonnal fürdőt rendelt, majd bőséges reggeli hozatott a szobájába és feltűnően jó étvágygal elfogyasztotta. Egymás után három cigarettát is elszívott, azután lefeküdt és meghagyta, ne zavarják, fáradt, aludni akar.

A személyzet lábujjhegyen járt a folyosón.

— Pszt! Csönd. Alszik az igazgató úr, nagyon elfáradt a négy hetes utazásban.

Az igazgató úr hamarosan kipihente az út fáradságait. Másnap este már ott ült a hangulatvilágításos terrazon és pompás úti élményekkel szórakoztatta a törzsszál közönségét, hűséges hallgatóságát.

Szóval minden visszazökkent a régi kerékvágásba. Kellemes séták a Dunaparton, kirándulások a nyári bárba, úgy mint a külföldi utazás előtt.

Igy folyt minden a maga rendjén egészen tegnapi, amikor váratlanul becsapott a bomba.

Az igazgató úr kellemes esti szórakozás

után hazatért a szállóba. A portás, a szállóportások hagyományos és kötelező udvarias köszöntésével fogadta, átnyújtotta szobája kulcsát, de ugyanakkor jelentette:

— Kérem szépen, küldemény érkezett az igazgató úr címére, a meghatalmazás alapján átvettem. Tessék — és nyújtott feléje egy mesziről is hivatalosnak látszó iratot.

Az igazgató úr belepillantott. Elég volt ez az egy pillantás. Ugy érezte, megfordul körülötte a hall, valamennyi öblös karosszékekkel, süppedő szőnyegekkel és portásfülkéjével együtt. A májusi „utazás” költség számlája volt ez az irat: a foghízügyességtől a dírtól a dírtól a dírtól... *az illetékes kerületi adóhivatal felszólította, hogy a májusi bünygyi költségek fejében (zárjelben: idetartozik a rabtartás költsége is) záros határidőn belül fizessen az adóhivatal pénztárába ennyi meg ennyi pengőt.*

Az igazgató úr zavartan zsebregrötyte az iratot, a számláját kérte és csomagolt. Este már hiába várták a kávéházi terrazon. S. P.

RÁDIÓ

Az órákat romániai időszámítás szerint közöljük.

VASARNAP, SZEPTEMBER 6.

București. 7.20 Reggeli műsor. 11.50 Harangszó. Egyházi beszéd. 12.10 Karének. Marcu zene. 19 Időszéri anyag. 19.15 Kok-tánczenekar. 21.05 Felolvasás. 21.20 Rádiózenekar. Suppé: Pajkos diákok, nyitány, Niemann: Modern táncszvit. Ascher: Tavasz a bécsi erdőben, egyveleg. Armandola: Andaluz szerenád. Rust: Indió. 23.55 Motzoi zenekar.

Budapest. 10.30 Hírek. 11—11.55 Református istentisztelet. Prédikál: Ravasz püspök. 12—13.15 Egyházi ének és szentbeszéd a kir. udvari és várplébánia templomból. A zenevezető Barkóczy Sándor zuglói plébános mondja. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Katonazene. 14.45 Világhíradó. 15.15 Cigányzene. 15.45 Egészségügyi kalendárium. 16.30 Gazdáknak. 16.50 Közvetítés a Rádiókiállítás stúdiójából. 17.30 Kelényi O. Béla előadása. 18 Szalonzene. 18.30 Rexa Dezső előadása. 19.30 Nagy Endre csevegése. 20 Magyar operett-egyveleg. 21.35 Hanglemezek. 22.35 Hírek. 23 Cigányzene. 24 Jazz. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, SZEPTEMBER 7.

București. 7.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 21.15 Felolvasás. 21.30 Brahms: Szonáta. Radulescu hegedű és Filionescu zongoraművész játéka. 22.05 Lohmann Pál énekel. Loewe: Edward. Schubert: Tartarus: Holdas est. Wolf: Gyaloglás. Holtan akarod-e látni kedvesedet. 22.45 Dinicu-zenekar.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 Ének-zongora. 13.30 Hírek. 13.55 Hegedű-zongora. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Balalajka. 15.40 Hírek. 17.15 Diáklőra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Őszi párizsi divatlevél. 18.30 Cigányzene. 19.30 Schöppin Aladár előadása. 20 Zongora. 20.40 Szitnyai Zoltán elbeszélése. 21.05 Szalonzene. 22.20 Hírek. 22.40 Operaház tagjainak alakul zenekar. 23.20 Időjárásjelentés. 24 Hanglemezek. 1.05 Hírek.

KEDD, SZEPTEMBER 8.

București. 7.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 19.20 Gramofonlemez. 20 Felolvasás. 20.20 Sibiscanu és Kofler kézzongorás játéka. 20.50 Időszéri anyag. 20.55 Mihalescu-Cloarba Leana énekel. Angel: Szerelmi mese. Halm: Szeretnék sirni. Maximilián: Román. Corologos: Tangó. Halm: Slowfox; Szerelmem. 21.15 Felolvasás. 21.30 Rádiózenekar. Wagner: Rienzi nyitány. Strauss R.: Burleszk. Roussel: Kis zenekar. Gerhwin: Rapszódia. Dvorzsák: Huncut a paraszt, nyitány. Bessi: Goldoni közzjátékok. 23.20 Gramofonlemez.

Budapest I. 10.30 Hírek. 11 Egyházi zene és szentbeszéd a bélvárosi főplébánia-templomból. A szentbeszédet ívtéz Makray Lajos pápai kamarás, tolnai plébános mondja. 12.15—13.15 Görög katolikus istentisztelet. Szentbeszédet mond Krajnyák Gábor. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Hangverseny a rádiókiállításon. 15 Hanglemezek. 16 W. Petrolay Margit mesél. 16.30 Cigányzene. 17.30 A ezorakozó burmai. 18 Ének. 18.30 Szász Ila csevegése. 19 Hangversenyzenekar. 20.20 Hangjáték. 22.50 Jazz. 23.25 Finn dalok. 23.50 Szalonzene.

SZERDA, SZEPTEMBER 9.

București. 7.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 21.30 Theodorescu hegedűművész játé-

ka. Brahms: A-dúr szonáta. Glazunov: Elmélkedés. Chopin—Kreisler: Mazurka. Csajkovszkij—Kreisler: Humoreszk. 22.05 Alexandrescu tenor Mozart-áriákat ad elő. Cloehez: Este; Almodozás; Szóktetés a szerályból, ária. Don Juan, ária; Varázsfuvola, ária. 22.45 A Kis rádiózenekar műsorának közvetítése.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 Egyetemi énekkarok. 13.40 Hírek. 14 Szalonzene. 14.20 Pontos időjelzés. 15.40 Hírek. 17.15 Asszonyoknak. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Magyar nóták. 19 Ybl Ervin dr előadása. 19.30 Gy. Márkus Lili zongorázik. 20 Rásonyi László dr előadása. 20.30 Zenés részletek A koldusdiák c. filmből. 21 Külügyi negyedóra. 21.40 Hírek. 22 Az Operaházi zenekar. 23 Időjárásjelentés. 23.20 Jazz. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek.

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 10.

București. 7.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 19 A Giurgea zenekar műsorának közvetítése. 20.40 Tánckoncert. 21.10 Felolvasás. 21.25 A Rádiózenekar műsorának közvetítése. 22.45 Jonecsu—Gaina zenekar.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 Rendőrzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Különleges hangszerek. 15.40 Hírek. 17.15 Fazekas István előadása. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Heltai Nándor előadása. 18.30 Cigányzene. 19.30 Galamb Sándor előadása. 20 Ének. 20.40 Hangjáték. 22.20 Hírek. 22.40 Zongora. 23 Időjárásjelentés. 23.30 Tánckoncert. 24 A „Magyar Föld” kiállítás ismertetése. 1.05 Hírek.

PÉNTEK, SZEPTEMBER 11.

București. 7.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 19 A Motzoi-zenekar műsorának közvetítése. 19.50 Felolvasás. 21.10 Puccini: Manon Lescaut, opera.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 Ének. 13.30 Hírek. 13.55 Zongora. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.40 Hírek. 17.15 Diáklőra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Seta a nyomoréksági kiállításon. 18.40 A Vakok énekkara. 19.30 Sporthírek. 19.45 Zongora. 20.30 Oláh György előadása. 21 Szalonzene. 22.15 Hírek. 22.35 Hangversenyzenekar. 23.25 Időjárásjelentés. 23.50 Angolnyelvű előadás. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 12.

București. 7.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 19 Katonazene közvetítése. 20.25 Gramofonlemez. 21.25 A Kis rádiózenekar műsorának közvetítése. 22.45 A Cristea-zenekar műsorának adása.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 Magyar dalok. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Szalonzene. 15.40 Hírek. 17.15 Sz. Tüdős Klára előadása. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Faragó György zongorázik. 18.45 Mit üzen a rádió? 19.20 Filmzene-felismerési rajtvény. 20.10 Ezer esztendeje annak... 21 Az osztrák rádiókiállítás műsorának közvetítése. 22.40 Hírek. 23.05 Cigányzene. 24.10 Jazz. 1.05 Hírek.

KÖZGAZDASÁG

Miért lassú nálunk a szövetkezeti szervezkedés üteme?

A mi olvasóközönségünk ma már tisztán látja, véli és érzi, hogy a népkisebbségi jövő eredményes kiélésének, megszervezésének egyedüli formája és lehetősége a szövetkezeti láncolatok országos kiépítése. Ez a tétel pedig nemcsak a gazdasági jellegű vonatkozásokra áll, hanem a társadalmiakra és kultúrálisakra is, melyeknek háttérben szintén ott találjuk a gazdasági erők lendítő, vagy fékező megnyilvánulásait. Annnyira világos és egyszerű ez az igazság, hogy nem képzelhető ellenérv, amely erejét csökkenthetné. A kifejezetten „szövetkezeti szellemű” államok — Dánia, Hollandia, Ausztria, Németország stb. — ragyogó példái pedig tényekkel, eredményekkel buzdítanak a követésre. És mégis azt kell tapasztalunk, hogy országgrészünk dús televényéből még mindig nehézkösen sarjadnak a szövetkezeti eszme új rendezései.

Első pillanatban megdöbbenünk ezen a különös tényen. Az az érzésünk támad, hogy a magyar népi kisebbség sorsosai nem tudják, vagy nem akarják felismerni azt az erőt, amely a szövetkezeti szervezkedés és a kölcsönös segítségesség együttműködéséből táplálkozik. Ez a rövidlátás pedig végzetes volna. Mindnyájunk létét s az utánunk következő generációk jövőjét veszélyeztetné.

Kétségtelen, hogy némi bizalmatlanság valóban tapasztalható a szövetkezetekkel szemben.

Ez azonban nem a megértés hiányára vezethető vissza, hanem arra a tényre, hogy a mezőgazdasági és városi adósságok átváltása következtében nagyon sok szövetkezeti betétes egész vagyont veszített s azóta a tőkeerősebb közönség fél az újabb szövetkezeti bekapcsolástól.

E lelki folyamat kialakulása könnyen megérthető. Egyben pedig azt a kötelezettséget hárítja a már átvészelt, meg az új alapítású szövetkezetekre, hogy gazdasági politikájukkal visszahódítsák a megingott közbizalmat.

Kártalanítják-e a szövetkezeteket?

Az adósságok átváltásáról szóló törvény határozott rendelkezést tartalmaz, amely kimondja, hogy az adóssmentő akcióból származó veszteségeikért a szövetkezeteket kártalanítani fogja.

A minisztertanács pedig akként rendelkezett, hogy évenként nyolcvan milliót engedélyez, illetve utal ki a kártalanítás országos érdekű céljaira.

Nos, a kiutalások valóban meg is történtek, sőt az összegek felosztása sem késedelmeskedett.

A kisebbségi szövetkezetek azonban csak az úvegen át nyálazhattak a méz után.

Ama bizonyos tizennyolc százalék.

Talán egyetlen népkisebbségi alapítású szövetkezet sincs a mi országunkban, amely a

MARGUERITE BOURGET :

A megtört pecsét

(Regény).

A modern kor vajdó házassági problémáinak egyik érdekes esete. Tündöklő, forró és színes regény, az új francia társadalom és francia vidék remek rajza.

Ára 95 lei és 15 lei portó.

Kapható könyvosztályunkban.

kártalanítási alaphól komolyan számításba vehető összeget kapott volna.

Pedig élni mégis csak kell s ennek alapfeltétele, hogy szövetkezeteink hitellel láthassák el érdekeltységüket. Próbáltak tehát visszleszámítolási hitelegyzményeket létesíteni. Sajnos, majdnem minden eredmény nélkül. A kisebbségi pénzügyi helyzetek legtöbbje ezernyi bajjal küzd. A Nemzeti Bank számára nem jelentenek problémát a mi szövetkezeink, a tőkeerős nagy fővárosi bankok vezetőinek párnázott ajtóju igazgatósági „szentély”-éig pedig el sem jut a szövetkezeti sírám.

Hogyan viselkedik a Nemzeti Bank a szövetkezetekkel szemben?

Persze, hitel nélkül nem lehet komoly szövetkezeti élet s a szövetkezeti ügy irányítói a Nemzeti Bank irányában igyekeznek tájékozódni, illetve visszleszámítolási összeköttetést létesíteni. A jegybank magatartására és a szövetkezeti hitel igen súlyos problémáira vonatkozóan Oradea legrégibb szövetkezetének igazgatójához fordultunk tájékoztatásért. A következő felvilágosításokat kaptuk:

A szövetkezeti törvény 223. szakaszán nyugszik a Jegybank támogatásának kérdése is, amely egyre késik, de különben annak üzleti politikája nem a hitelszervek táplálását és ezzel kapcsolatosan egy egészséges hálózat kiépítését és megrögzítését, hanem ezeknek kikapcsolásával közvetlen a mezőgazdák hiteligenyeinek kielégítését kívánja szolgálni a 2—5—10 ezer leies kölcsönök nyújtásával. Ez a politika nemcsak kicsinyes, hanem helytelen is. Hasonló az olyan lehetetlen elgondoláshoz, mintha a Resicai Állami Vasgyár arra határozná el magát, hogy az eke-, kapa-, villa- stb. gyártmányokat a nagykereskedők kikapcsolásával közvetlenül Fekete Péternek, vagy Kiss István polgártársnak szándékoznék eladni. Ezen üzleti politikája dacára mégsem térhetünk napirendre életet vagy halált jelentő ügyünk felett. Mert ha a bizalmi válság megindulásakor nem tudta, vagy nem akarta kiharcolni a bankzárlatot, de volt annyi előrelátása, hogy a konverziós veszteségeikért kártalanítja magát, akkor kell, hogy gondoskodjék azokról a hitelszövetkezetekről is, amelyeknek talpraállítására érdekében készült a szövetkezeti törvény 223. §-ának f) pontja.

A hitelszövetkezetek pártpolitika kizárásával, nemzetiségi és felekezeti szempontokon felülemelkedve, állandóan csak közgazdasági tevékenységet fejtenek ki. Ma önhibájukon kívül az elsodródás és megsemmisülés veszélyének vannak kitéve, ha a törvény rendelkezéseinek érvényt nem szerzünk. Mint katasztrófiális érdekességet megemlítjük, hogy a Banca Centrala Cooperativa bár szanáltatott s amely tulajdonképpen a szövetkezetek ellátására alakult szerv, vidéki hálózatát belső ügyek miatt megszüntette. Pedig a szövetkezeti törvény 98. §-a világosan meghatározza, hogy ez az intézmény az „összes” szövetkezetek pénzügyi felsegítése érdekében fog működni. *Gyengeségünkre vall, hogy ennek érvényt mégsem tudunk szerezni.*

Tehát elsősorban érdekeink teljes megvédéséért a törvény szerint 17 és félévi, évenként megismétlődő 80 millió leiből az igazi kulcs alapján követeljük „minden” szövetkezet részére a kártalanítási összeg azonnali kifizetését és a Jegybanktól, valamint a Banca Centrala Cooperativától egy állandó visszleszámítolási hitel folyósítását. Tudomásunk szerint a Solidaritatea kötelékébe tartozó pénzügyi szövetkezetek a Jegybanktól másfél milliárd lei kamatmentes hosszúlejáratú kölcsönt fognak kapni. Abból az alaphól, amelyet az állam, a Jegybank rendel-

A szövetkezeti törvény 223. szakasza szerint kártalanításban csupán azok a szövetkezetek részesülnek, amelyek

tizennyolc százalékot meg nem haladó kamatláb mellett kölcsönöztek.

Ez első „blick”-re igen erkölcsös elgondolásnak látszik. Hiszen az egész adósságátváltó akció onnan vette létjogát, hogy a hitelező túlterhelte az adóst. Nem egészen igazolatlan álláspont. Azonban ne feledje senki, hogy Romániában a legújabb időkig nem volt kamattörvény és így — nem is beszélve gazdasági kényszerokokról — senki és semmi nem akadályozta, hogy

a nagy pénzügyi szövetkezetek 24 százalékos kamattal adjanak visszleszámítolási hitelt a szövetkezeteknek.

„Tizennyolc százalékos” szövetkezet tehát egyáltalában nincsen. Még a „Banca Centrala Cooperativa” sem az, noha annakidején 15 százalékos kamattal terhelte hitelezett, de viszont havonként 1 százalék jutalékot számított fel, ami azt jelenti, hogy a kamatláb valójában 27 százalékra rugott.

kezésére bocsát és miután még két milliárd lei elosztatlan állapotban van, ezért az a kívánságunk, hogy az összes szövetkezetek érdekében a hasonló feltételű kamatmentes kölcsön álljon a népkisebbségi szövetkezetek rendelkezésére.

Hasznos közgazdasági tevékenységet a hitelszövetkezetek csak úgy tudnának kifejteni, ha a törvényben biztosított segítség nem maradna következetesen el és annak elosztása az igazságnak megfelelően történnék. (—láh)

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 4 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lei.

Lakás

4, esetleg 3 szobás

komfortos utcai lakás november 1-re kiadó. Oradea, Str. Sztaroveszky No. 7.

Kiadó

2 szoba mellékhelyiségekkel, november 1-re. Oradea, Parcul Alba Iulia 6. szám.

Kiadó

3 szobás, fűrdőszobás komplett lakás és két szobás komplett lakás. Értekezni dr. Bozsodina, Oradea, Str. Pavel 17. szám.

Kiadó

egyszobás, parkettás, fűrdőszobás, komfortos utcai lakás. Oradea, Paul Chinez 16-a. (Gázgyár helyén.)

2 szobás

udvari lakás mellékhelyiségekkel, — szép udvarban azonnalra vagy szeptember 15-re kiadó. Oradea, Strada Axenta Sever 13.

Oktatás

Hegedű tanfolyam

kezdőknek a művészi kiképzésig. Róth tanár hegedű pedagógus, Oradea, Strada Petru Rareș 8-b.

Különféle

Elsőrendű

jó házikoszt kihordásra olcsón kapható. Oradea, Str. Ion Ciordaș 48

Teljes ellátással,

fűrdőszoba használat-tal, 2 diakleányt vagy fiút felveszek. Cím: Hangya, Oradea, Bul. Regele Ferdinand 2.

Iskolás

gyermeket teljes ellátással elfogad. Oradea, Str. Gheorghe Lazar 20

Jobb leány

vállalja könnyebb házi munkát vagy orvosi rendelő, iroda takarítását szerény fizetéssel. Cím: Oradea, Str. Rosiori 10. szám.

Jómunkás

fiatal manikűrös, aki ondulál is és tanuló-lány felvétetik. Gyurt-sik, Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 26. szám.

Adás-vétel

Jó karban levő

cserépkályhát veszek. Oradea, Str. Sim. Barnutiu 22. szám.

Eladó

Gebrüder Stingl zongora és palisander ebédlő. Oradea, Strada Avram Jancu No. 6.